

„... hogy semmi ne menjen kárba”

Segédanyag a „Teremtés Hete” ünnepkörhöz

A tanulmányt az ökumenikus teremtésvédelmi munkacsoport tagjai készítették: Béres Tamás (evangélikus), Czagány Gábor (református), Karsay Eszter (református), Khaled A. László (methodista), Kodácsy Tamás (református), Kodácsy-Simon Eszter (evangélikus), Kükedi Zsolt (katolikus), Nobilis Márió (katolikus), Réz-Nagy Zoltán (evangélikus).

Szerkesztette: Kodácsy-Simon Eszter

Kiadja:

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

Felelős kiadó: Bóna Zoltán

ISBN:

A kiadvány a

nka

Nemzeti Kulturális Alap

támogatásával, újrahasznosított papírból készült.

„... hogy semmi ne menjen kárba”

Mindig nagy szenzációnak számít, amikor a régészek új leletre bukkannak rég elmúlt társadalmak világából. Egy síremlék, egy cserépdarab, néhány kőbe vésett betű vagy pár ékszerdarabka izgalmas részleteket árulhat el egy korabeli épület használatáról, egy közösség szokásairól, egy vallás gyakorlatáról vagy éppen egyetlen személy életéről. Az archeológia különösen fontos a teológia számára, hiszen segíthet jobban megérteni a Biblia korának kultúráját, nyelvezetét, az emberek hétköznapijait és ünnepeit.

Napjainkban az archeológiához hasonló, de egy szűkebb területre koncentráló tudomány kezd kibontakozni: a garbológia (*garbology*, az angol *garbage*=szemét szóból). Az 1970-es évek elején, Arizonában kezdtek először tudományos munka keretein belül foglalkozni a szemét és a hulladék tanulmányozásával. Mára biztosítottunk annyi lehetőséget az érdeklődő tudósoknak, hogy ez a terület is komoly tudományággá válhatott, mivel a szemét mennyiségének, tartalmának és összetevőinek változó mintáiból következtetni tudnak a társadalom alakulására, illetve a természettel való kapcsolatának fordulataira. Tanulmányozásra váró szeméttelép, feleslegessé vált dolgokkal teledobált erdő, illegális szeméttlerakó pedig van bőven.

Érdekes eljátszani a gondolattal, hogy ha 2000 év múlva a mi lakóhelyünkön végeznének ásatásokat, vajon milyen leletekre bukkannának. Biztosan találnának pár cserép- és ékszerdarabot, de vajon hány üvegdarab, alumínium eszköz, műanyag flakon, nyomtatott áramkör, háztartásigép-alkatrész, autógumi kerülne

elő? Vajon mire következtetnének ezekből a közösségeink, gyülekezeteink életére nézve? S vajon mi kiknek biztosítanánk nagyobb terepet: az archeológusoknak, vagy a garbológusoknak? Joseph Sittler (1904-1987), amerikai teológus mondta fél évszázaddal ezelőtt, hogy az ökológiai pusztításhoz három dolog vezet: a *közöny*, a *lustaság*, és a jólétből fakadó *kényelem*. Ma ez a három dolog lehet az oka annak, hogy fogyasztó életmódunk során nem figyelünk arra, milyen sok felesleges dologra teszünk szert, s mennyi dolgot teszünk feleslegessé a környezetünkben. A Teremtés Hetére készülők munkacsoport az újrahaznosítás témáját választotta a 2011. szeptember 25-október 2. között meghirdetett ünnep témájául. E kiadványt segítségül szánjuk az egyéni elcsendesedéshez és a közösségi alkalmakhoz, valamint a személyes elhatározások és a gyülekezeti döntések meghozatalához. A füzetben a hét napjaira bontva az ötezer ember megvendégelésének történetét dolgoztuk fel.

A *meditációkat* a munkacsoport egy-egy tagja írta, melyeket minden nap *imádság* követ. Ezután különböző egyházak, egyházi vezetők és keresztyén szervezetek *nyilatkozataiból* választottunk a témához kapcsolódó részletet, megmutatva ezzel is a különféle egyházi közösségek elköteleződését, teremtéstudatos életmód iránti szándékát. Külön öröm és mindannyiunk számára jó tanulási lehetőség, hogy idén először katolikus és protestáns felekezetű teológusok és szakemberek együtt készíthették ezt a kiadványt. A katolikus és ortodox liturgikus év minden nap megemlékezik egy-egy szentről, vagyis azokról a hívő elődeinkről, akik emlékezetre méltó bátorsággal igyekeztek követni Krisztust, és akik – a többi felekezet tanítása szerint is – az egyház közösségébe tartoznak. A hétköznapok tehát majdnem mindig a hit egyik-másik tanújának *emléknapjai* a katolikus naptár szerint,

így ez alapján ebben a füzetben is minden nap végig gondoljuk, milyen üzenete lehet életüknek a teremtésvédelem számára, reménységünk szerint mindannyiunk okulására. A napot egy *művészeti alkotás* kapcsán felmerülő gondolatokkal zárjuk, melynek segítségével nagyobb távlatokban is láthatjuk az adott napra választott igeszakasz üzenetét. Minden oldalon találunk továbbá egy-egy olyan adatot, amely Földünk jelenlegi állapotáról nyújt *információt*; valamint ehhez csatolva egy olyan kisebb-nagyobb léptékű *elhatározást*, amelyet egyénileg vagy közösségként, a teremtésvédelem hetén vagy később, első lépésként vagy már sokadikként javasolunk megfontolásra és a lehetőségekhez mérten megvalósításra.

A füzet zárásaként egy *igehirdetési előkészítőt* találunk, valamint az istentisztelet *liturgiai elemeihez* ajánlunk szövegeket.

2011-ben immár harmadszor kerül sor a Teremtés Hetének megünneplésére Magyarországon. Reméljük, hogy Isten áldásával idei kiadványunk is segíteni tud gyülekezeteinknek az ünnep megtartásában és teremtéstudatos közösséggé válásában.

Istentől áldott Teremtésünnepet kívánunk!

Dr. Kodácsy-Simon Eszter
az Ökumenikus Teremtésvédelmi Munkacsoport nevében

Ötezer ember megvendégelése

Jézus ezután elment a Galileai-tengernek, a Tibériás tavának túlsó partjára. Nagy sokaság követte őt, mert látták azokat a jeleket, amelyeket a betegeken tett. Jézus pedig felment a hegyre, és ott leült a tanítványaival együtt. Közel volt a húsvét, a zsidók ünnepe. Amikor Jézus körültekintett és látta, hogy nagy sokaság közeledik hozzá, így szólt Fülöpnek: „Honnan vegyünk kenyeret, hogy ezek ehessenek?” Ezt pedig azért kérdezte tőle, hogy próbára tegye, mert ő már tudta, mit fog tenni. Fülöp így válaszolt neki: „Kétszáz dénár árú kenyér sem elég nekik, hogy mindenki kapjon valami keveset.” Egyik tanítványa, András, a Simon Péter testvére így szólt hozzá: „Van itt egy gyermek, akinél van öt árpakenyér és két hal, de mi ez ennyinek?” Jézus ezt mondta: „Ültessétek le az embereket.” Nagy fű volt azon a helyen. Letelepdedtek tehát a férfiak, szám szerint mintegy ötezen. Jézus pedig vette a kenyeret, hálát adott, és kiosztotta az ott ülőknek; ugyanúgy osztott a halakból is, amennyit kívántak. Amikor pedig jóllaktak, így szólt tanítványaihoz: „Szedjétek össze a felesleges darabokat, hogy semmi ne menjen kárba.” Összeszedték tehát, és tizenkét kosarat töltöttek meg az öt árpakenyérből való darabokkal, amelyek feleslegesek voltak azoknak, akik ettek.

(Jn 6,1-13)

Először készült fénykép a Kilimandzsáróról – hó nélkül. A 11 ezer éves havától megfosztott hegycsúcs a globális klímaváltozás következménye. 2020-ra teljesen eltűnhet a hó Afrika legmagasabb hegyéről. Ez a változás a hegy előtt elterülő füves élővilágra is jelentős hatással lesz.

1.

Jézus pedig felment a hegyre, és ott leült a tanítványaival együtt. (Jn 6,3)

A négy evangéliumban összesen hatszor szerepel a sokaság (négyezer és ötezer ember) megvendégelésének története. Valószínű, hogy Jézus többször megtette azt a csodát, hogy az emberek Vele és Általa jóllaktak lelki-szellemi és testi értelemben egyaránt. Sokszor érte a keresztyénséget az a vád, hogy csak lelkizik, és az élet materiális szükségleteivel nem törődik. Lehet, hogy az egyház a történelem folyamán sokszor elnézett az emberi nyomorúság és éhség fölött a mennyei magasságok felé – de Jézus nem. Maga is törekeny testben élt, éhes és szomjas volt, neki fontos volt az ember biológiai szükséglete is. Jézus tudja, hogy korgó gyomorral nem lehet Isten Igéjére figyelni. Azért jött, hogy kenyérünk legyen. Néha úgy, hogy ő ad, máskor úgy, hogy minket indít testvéri osztozásra.

A hegyről messzire (előre) lehet látni. A hegy, a magaslat a Bibliában legtöbbször Isten jelenlétének és a kinyilatkoztatásnak

Feljegyzem a környezetvédelem terén már megvalósított elhatározásaimat, és a még előttem álló lehetőségeket.

1906-ban a Rwenzori-hegységben hat hegyen 43 ismert gleccser volt, teljes területük 7,5 km² volt, mely Afrika teljes gleccserterületének felét tette ki. 2005-ben három hegyen összesen 1,5 km²-nyi területű gleccser maradt meg. A legújabb tudományos kutatások ezt a zsugorodást a globális klímaváltozás hatásaként értékelik.

a helye (2 Móz 24, 15-18). Mózes ott kapta a Tíz Igét, ami szabályozta a nép életét, és ma is az emberi együttélés és boldogulás alapja.

A hegy Isten teremtő hatalmát és erejét jelképezi. Isten teremtett munkája és ajándéka minden: az élet és az életfeltételek. „És látta Isten, hogy jó” – ismétlődik a teremtés elbeszélése során. Akkor hát hogyan kerültek milliók az éhhalál szélére és nincstelenségbe? A külső körülmények (az időjárás, vagy a természeti viszonyok, amit eltorzítottunk) az okai, vagy az emberi felelőtlenség (köny-

Amint lehetőségem adódik, kirándulni megyek a hegyekbe.

1950-ben 70 millió autó, teherautó és busz volt az egész Földön. Ma több, mint tízszerese ezek száma (900 millió). Ha minden országban annyi autó lenne, mint egy átlagos német kisvárosban, akkor 4,5 milliárd autó közlekedne világszerte.

nyelműség, tékozlás, igazságtalan elosztás, vezetők bűne)? Ki a felelős? Ki tud változtatni ezen?

Jézus ott és akkor nem kérdezte. Akármilyen oka van a nyomorúságnak – a gond mindenki gondja. Jézus nem fölülről nézi az éhezőket, nem is kívülállóként – a testvérei ők. Nem a semmiből teremt, nem a köveket változtatja kenyérré. A mi szívünket, a mi készletünket kéri és veszi a kezébe. Azt áldja meg isteni hatalmával. Ez az új(já) teremtés válthatja meg a ma éhezők és a túl tápláltak gondját. Kinek van hatalma teremteni, létrehozni? Ki láthatja felülről a dolgokat?

Aki Vele együtt vagy Hozzá megy fel a hegyre.

Igyekszem mindig tömegközlekedést vagy a kerékpározást választani.

Az „autóböjt” olyan kezdeményezés, amely arra kéri az egyháztagokat, hogy a böjt 40 napja alatt ne üljenek autóba. 2006-ban Ausztriában körülbelül 3000 ember vett részt ebben a programban. Így egyenként átlagosan 500 km-rel vezettek kevesebbet az év során, összesen pedig körülbelül 300 tonna széndioxid-kibocsátást spóroltak meg.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus! Hálát adunk, hogy ezekben a napokban is megteszed a csodát: kirendeled a mindennapi ételünket és italunkat, s táplálsz, erősíted, naponként megújítod lelkünket is.

Bocsáss meg, amikor önző módon csak a magunk szükségleteire, fogyasztási igényeire figyelünk, s nem vesszük észre rászoruló embertársainkat, és a kifosztott teremtett világot.

Szentlelked által munkálj a szívünkben a másokra mutogatás helyett felelősséget, bátorságot a változtatásra, hogy Általad áldássá lehessünk ott, ahová helyeztél minket! Ámen!

Ma nem ülök autóba.

A légitözelekedés – különösen a rövid távolságokon belüli járatokat tekintve – az egyik legfőbb tényezője a klímaváltozás egyre nyilvánvalóbb hatásainak. Egyre több egyház és civil szervezet választja az internetes és telefonos kapcsolattartást az utazás helyett. Így nem csak gazdaságilag járnak jobban, de a környezetet is védik.

„A bibliai teremtéstörténet kiváltságot és felelősséget tulajdonít az embernek a Földdel és minden rajta élővel szemben. Az a hivatásunk, hogy a rajtunk kívül létező teremtmények társai és Isten munkatársai legyünk az Ő folyamatosan teremtő és megújító tevékenységében. Nem tudjuk betölteni ezt a hivatást, ha az emberek úgy tesznek, mintha az egész Föld a jelenlegi fogyasztási érdekeiknek volna alávetve.

Isten útja, ahogy a Bibliában, és különösen Krisztus életében, halálában és feltámadásában megnyilatkozik, az isteni szeretet fenséges megosztása minden teremtmény számára, amíg a teremtés eléri a beteljesedést.”

(Környezeti vezérelvek, Brit Methodista Egyház)

Nem választok olyan helyszínt a nyaraláshoz, ahová repülővel kellene utazni.

A vásárlás a saját döntésünk. Első lépésként arról döntünk, mit és kit támogatunk, s mit nem, s ezt a döntésünket a pénzünkkel fejezzük ki. Ha nincs is tökéletes termék, kereshetjük mindig a legjobbat, az igényeinknek, értékeinknek leginkább megfelelőt.

Szeptember 26. hétfő

Szent Kozma és Damján vértanúk

Kis-Ázsiában működő orvosok voltak, buzgó keresztények, akik a Diocletianus római császár által elrendelt, 303-ban lezajlott keresztényüldözés alkalmával hitük miatt vértanúvá lettek. Sírhelyükhez később nagy tömegek zarándokoltak, Istentől gyógyulást kérve betegségeikből. Amikor Párizsban 1260-ban megalakult a sebészek első kollégiuma, őket választották védőszentül, azóta az orvosok és sebészek patrónusaiként tisztelik őket.

Orvosnak lenni – a test, az evilági valóság szinte szenvedélyes ismeretét és az ember földi jóléte iránti elkötelezettséget kíván. Hívó kereszténynek lenni – a természetfölötti elsődlegességét követeli meg az életünkben. A kétféle hivatás akár egymással szemben állónak is tűnhet. A szent orvosok példája azonban minden korban ráébreszthet minket arra, hogy a valóság épp ennek ellentéte: evilágot leginkább Istennel, a szeretetből Teremtővel lehet szeretni; s Istent szeretni azt is jelenti, hogy evilágra vonatkozó hivatásunkat minél odaadóbban próbáljuk meg betölteni.

Vásárlás előtt minden terméken elolvasom az információkat.

Hazánkban a lakossági papírhasználat az alábbiak szerint oszlik meg:
Csomagolás: 48%,
Nyomtatás, írás: 30%,
Újságyomtatás: 12%,
Egészségügyi és háztartási célokra: 6%.

József József (1951-) szobrász „egy lépés” című fafaragása egy bizonytalanul lépő, gondolataiba mélyedő nőalakot ábrázol. Az önmaga felé forduló, feltartott mutatóujj kérdéseket sugall, és az arccal kiegészülve szinte azt az érzést kelti bennünk, mintha azt kérdezné az alak: „De mi lesz, ha nem úgy lesz? Mi lesz, ha a dolgok nem a tervek szerint alakulnak?”

„A gondolat a tettet halványra betegíti” – írta Shakespeare a Hamletben. Ezt azóta jól tudjuk, de a feltörő gondolatokat és kétséget magunkban mégsem tudjuk elhallgattatni. Az ember belső sérülékenységét még jobban felerősíti a szobor torzó volta, hiszen bal keze hi-

Ma semmit nem nyomtatok ki.

Magyarországon az évi átlagos papírfogyasztás: 100 kg/fő. Primer papír esetén így átlagosan minden ember évente 170 kg fát „vág ki”, és 41 köbméter vizet „folyat el” csak a papírhasználata miatt. Becslések szerint egy tonna papírhulladék feldolgozása 12 öreg fát ment meg a kivágástól.

ányzik. Továbbá a sima testfelülettel éles kontrasztot alkotó, durva textil-mustrák lenyomatai a fejen, a vállakon és a két bokán: az emberi lét egyéni sorsba-ágyazottságát, determináltságát érzékeltetik. Az alak a bal lábával lép, nagyon kicsit, nagyon bizonytalanul, mintha a bandázsolás korlátozná nagyobb, határozottabb lépés megtételében.

Minden egy lépéssel kezdődik, akár jelképesen, akár valóságosan beszélünk lépésről. Jézus is megtette az első lépést, hogy felmenjen a hegyre és tanítsa a sokaságot. Az ő követésre hívása minket is mozgásba akar hozni: egy lépés, egy újabb lépés megtételére, hogy lépünk túl a kétségeken, bizonytalanságokon, az áldozatos, tevékeny élet vállalása felé. Még akkor is, ha nehéz. Kálvin János szerint „sosincs olyan nyomorult idő, hogy az ember becsületes ne lehetne.” Meg kell tanulnunk a becsületesség kritériumát a fenntartható életforma és teremtésvédelem összefüggésében is magunkra alkalmazni.

Kerülöm a felesleges papírhasználatot. Újrapapírt használok és erősztonzóm környezetemet (családtagjaimat, munkatársaimat) is.

Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete szerint az üvegházhatást okozó gázok 1/5-ért a húsfogyasztás felelős. Ennek legfőbb okai az intenzív ipari marhatenyésztés, illetve a takarmányként használt szójaültvények miatti tömeges erdőirtás. A húsfogyasztás csökkentése fontos eszköz a klímaváltozás elleni küzdelemben.

2.

Honnan vegyünk kenyeret, hogy ezek ehessenek? (Jn 6,5)

Ki ne érezné át a tanítványok tehetetlenségét? Ki nem állt már dermedten egy megoldásra váró feladat előtt, azt érezve, hogy lehetetlen a kivitelezés? Jézus tanítványai ötezer szükséglettel néztek szembe úgy, hogy elképzelésük sem volt, mi legyen a következő lépés.

Pedig a megoldás a kezükben volt, ahogyan mi is mindenkor magunkban hordozzuk problémáink gyógyírját. A kenyér. Az ember legalapvetőbb tápláléka: egyszerű materiális valóság, de mégis mély, szimbólumokkal átitatott fogalom.

Kenyér. Ahogyan szánkban ízlelhetjük a pék, vagy épp' a kenyérgyár frissen sült termékét, úgy kóstolgathatjuk a szó összetett gondolatvilágát. Mindennapi táplálék, élet, Isten ígéje, mely mindenre hatással van...Egy ajándék, amiért mégis imádkozni kell. „*Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma*”. Mi az, amit kérünk? Miért kérjük azt, amiért könyörgünk? Monoton módon daráljuk az Úrtól tanult imádságot, ahogyan egy tartós kenyeret egy

Ma nem eszem húst. (Hetente legfeljebb kétszer eszem húst.)

Ma Magyarországon csaknem másfél milliárd pillepalack kerül évente forgalomba, aminek csupán 15%-a kerül a szelektív hulladékgyűjtőkbe, s ennek csak a felét tudják újrahasznosítani.

mozdulattal hajítunk kosarunkba? Vagy átérezzük, hogy imádságunk nyomán az az Isten válaszol, aki egyszerre nyújtja a testi és a lelki táplálékot a kenyér képében? Ő az Úr, aki nem csak azt akarja, hogy életünk legyen, hanem azt is, hogy bőségben éljünk. Az öt kenyér, amely a tanítványok kezében volt, Isten ajándékként került a kezükbe. Csak és kizárólag azért válhatott a kevés

sokak táplálékává, mert le tudtak mondani arról, amit birtokoltak. Ha hétköznapjainkban mi is ajándékként fogadjuk a táplálékot,

Nem iszom ásványvizet és más PET-palackos üdítőt.

Több tanulmány is rámutat, hogy a túlzott kávéfogyasztás növeli a szívinfarktus kockázatát. Napi 4 csésze kávé fogyasztása esetén az infarktus és egyéb szív- és érrendszeri betegségek rizikófaktora körülbelül 2,5-szerese azokéhoz képest, akik egyáltalán nem fogyasztanak kávé.

tudva azt, hogy semmi nem természetes, amit magunkénak tudhatunk, úgy a kenyér a mi kezünkben is sokak életévé válhat. Inentől kezdve pedig mindegy, hogy valaki a lelki kenyeret, vagy épp a szó szoros értelmében vett ételt adhatja tovább. A kulcs az áldozat lesz, amivel az Élet Kenyere kezébe helyezzük életünk minden nagy kérdését.

Mindegy, hogy ötezer kenyered van, vagy épp csak öt, az Úr használni akarja mindazt, amit számodra adott. Mert a kenyerek táplálhatnak pusztán minket, de lehetnek sokak örömévé is. A döntés rajtunk áll, hogy kivel osztjuk meg lelki és testi javainkat.

A héten eggyel kevesebb kávé iszom.

Egyes kutatások szerint ma annyi cukrot fogyaszt el egy ember két hét alatt, mint amennyit elődeink kétszáz évvel ezelőtt egy év alatt. Egy embernek egy év alatt összesen 5-8 kg cukrot lenne szabad elfogyasztania úgy, hogy ebbe beleszámít a gyümölcsök, ételek természetes cukortartalma is.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus! Hálát adunk, hogy ma is pontosan ismered az emberi szükségleteket, amelyeket mi is látunk és tapasztalunk. Köszönjük, hogy azok betöltésében eszközeid lehetünk, bennünket használsz.

Bocsásd meg, amikor nem vesszük észre, hogy a ránk bízott kevéssel te csodákat tudsz tenni. Bocsásd meg, amikor nem tudunk lemondani mások javára.

Szentlelked által segíts, hogy a nekünk adott javakat Isten ajándékainak tekintsük és azokkal használjunk sokaknak! Ámen!

Ma nem fogyasztok cukrot és cukrozott ételeket. Utánanézek a természetes cukorhelyettesítő termékeknek, mint a xilit és a Stevia.

Ha a karácsonyi tortához „friss” epret szeretnénk vásárolni, akkor ezzel világunk harmóniáját több területen is megsértjük: gyakran a kizsákmányoló munkafeltételeket támogatjuk, a hosszú szállítással a környezetet szennyezzük, a tároláshoz használt vegyszerekkel pedig a szervezetünket terheljük meg.

„Az Egyházak Világtanácsának központi bizottsága felismeri, hogy az élet és a társadalom minden szintjén drasztikus átalakulásra van szükség ahhoz, hogy a környezeti eladósodottságnak véget vessünk, és helyreállítsuk a megfelelő kapcsolatot a népek között, valamint az ember és a Föld között. Mindehhez a gazdasági paradigma átalakítására van szükség, a fogyasztáson és kizsákmányoláson alapuló modellek helyett pedig olyan modellekre, amelyek tisztelik a helyi gazdaságokat, az őslakosok kultúráját és spiritualitását, a Föld megújuló-képességét, valamint más élőlények élethez való jogát. Ez a környezeti adósság elismerésével kezdődik.”

(Nyilatkozat a környezeti igazságosságról és az ökológiai adósságról, EVT, 2009.)

Szezonális, hazai zöldségeket és gyümölcsöket fogyasztok.

Ma az egyik legfőbb nehézség az élelmiszerek terén, hogy megjelent a „minőségi éhezés” fogalma. Élelmiszereink savasodnak és beltartalmuk csökkent, az adalékanyagok jelenléte pedig a feldolgozás után jelentősen nőtt. Az elmúlt 70 évben a burgonya átlagos vastartalma alig több mint huszadára, a kukorica vastartalma ötödére csökkent.

Szeptember 27. kedd

Páli Szent Vince áldozópap

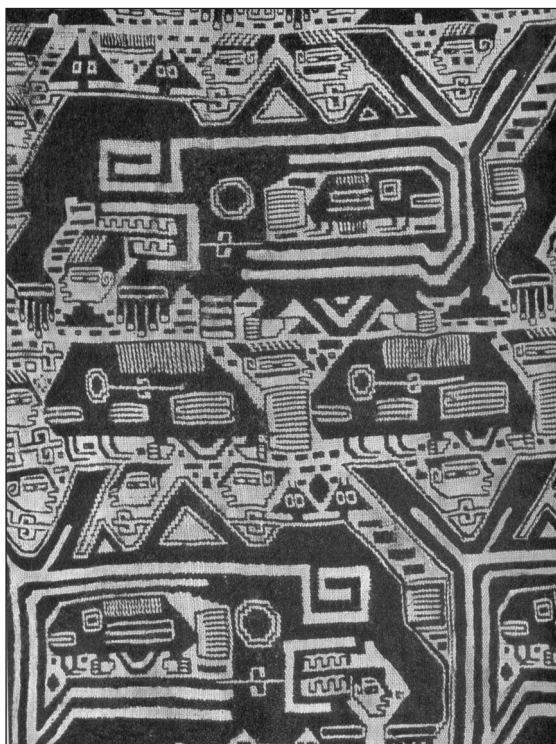
Franciaországban született 1581-ben. Szülei falusi földművesek voltak, akik Vincét tanult emberré kívánták nevelni. Egyházjogot és teológiát tanult, majd pappá szentelték. A híveket Isten szeretetére igyekezett vezetni. 1625-ben megalapított egy missziós társulatot, a lazaristákat. Foglalkoztak a szegényekkel, betegekkel, gályarabokkal és a papi elmélyüléssel. Megszervezte Marillac Szent Lujzával a „Szeretet leányai” (Irgalmas Nővérek) női társulatát is. 1660-ban bekövetkezett halála után 1737-ben szentté avatták. XIII. Leó pápa őt nevezte meg a modern szeretet-művek alapítójának és pártfogójának.

Sokféle indítatásból lehet érzékennyé válni a szegények, elesettek, kizsájtottak iránt. De a sokféle elköteleződés mögött, hogy a tevékenység hiteles legyen, egyetlen bibliai igazságnak kell állnia: hogy Isten a kicsinyek oldalán áll. Vajon az én életemben, környezetemben megjelenő „kicsinyeket” (beleértve a még meg nem született nemzedékek tagjait is!) felismerem-e Isten barátaként – sőt az ő személyes közeledéseként? S foglalkoztat-e, hogy „honnan veszek nekik kenyeret”?

Ma legalább 3 gyümölcsöt és 3 zöldséget elfogyasztok.

A legtöbb gyorsétterem-lánc az általuk használt húsok egy részét más kontinensekről szerzi be, így azok sok „ételkilométerrel” rendelkeznek. Továbbá egy vizsgálat szerint Magyarországon bizonyult a legmagasabbnak (35%) a gyorséttermi ételek készítése során létrejövő transz-zsír tartalom (pl. Dániában 2%), amely a természetben nem létező, az emberi szervezet számára nagyon nehezen feldolgozható zsírsav.

Ez a Kolumbusz előtti időkből származó perui, naszka textília igen szép állapotban maradt ránk. Tengeri harcsák és kardszárnyú delfinek küzdelmét ábrázolja, a törzsi művészetben gyakran használt röntgen stílusban: az orkák hasában már elnyelt, megevett harcsák láthatók. E tengeri állatok ábrázolása sematikus és antropomorf is

egyben. A majdnem trapéz alakú tengeri harcsák száját, uszonyait négyszögletes formák, és ferdülő vonalak, míg szemét koncentrikus körök jelzik, ugyanakkor stilizált emberi lábakat

Nem étkezem gyorsétteremben.

Ma Magyarországon majdnem ezer biogazdaság található, amelynek jelentős része látogatható is.

A biogazdaságok listája itt található:

www.biokultura.org/biogazdasagok/biogazdasag.html

is felismerhetünk rajta. Csakúgy, mint az orkákon, melyeken azonban még viszonylag részletgazdagon ábrázolt emberi kezeket is láthatunk. A textília felületén a stilizált vízi állatok között fennmaradó teret emberi fejek töltik ki. Tengerre szállt harcosokat sejthetünk bennük, vagy legyőzött harcosok levágott fejét, melyek trófeaként szolgáltak? A nyitott száj és égnek meredő haj utalhat harci izgalomra, de halálra is.

Az egykor élt naszka szövőnö igen mozgalmas műalkotása együtt láttatja rivális királyságok harcát és a létért folytatott mindennapi küzdelmet az állatok között. A fennmaradásért folytatott küzdelem a természetben könyörtelen szabályok szerint zajlik, és a történelem során a népcsoportok között hasonlóan könyörtelen harc zajlott a területekért, az erő- és élelemforrásokért. A „honnan vegyünk élelmet, hogy ezek ehessenek?” az emberiség legősibb kérdése, melyre sokszor sajnós az erőszak alkalmazása volt a válasz. Ugyanakkor ez a közeljövő nagy kérdése is: Lesz-e elég élelem, víz és energiaforrás az előreláthatólag 9 milliárdra duzzadó emberiség kiszolgálására? Tudunk-e egyensúlyt teremteni a szükségletek kielégítése és a természet megóvása között?

A héten minden ételt otthon készíték el.

A kizsákmányoló cégek fizikai dolgozói gyakran egész nap dolgoznak, majd délután közlik velük, hogy az aznapi túlóra meddig tart. Aki nem készíti az előírt átlag darabszámot, az fizetés nélkül dolgozik tovább. A fizetés nagyon kevés, a dolgozóknak fizikai fenytéstől, megaláztatástól kell tartani, sokan számolnak be gyakori szexuális zaklatásról, erőszakról.

3.

Kétszáz dénár árú kenyér sem elég nekik, hogy mindenki kapjon valami keveset. (Jn 6,7)

Jézus tanítványainak ijedtsége, mely ebben a kijelentésben tükröződik, leginkább talán a feladat lehetetlenségének szól. (Beszédes, hogy a probléma súlyát azonnal pénzürtékre fordítják át...) E lehetetlenség mélyebb oka pedig a fenntarthatóság hiánya, kicsiben. „Erőforrásaink messze nem fedezik a szükségleteket” – válaszolnák talán mai fogalmakkal Jézusnak, aki a feladatot adta nekik. A megoldás valóban nem is emberi lesz, ám mégsem független az embertől: a tanítványoknak új, osztozó módon kell elkezdeniük gondolkodni arról a kevésről, amijük van – s akkor majd belép a történetbe az isteni, a kegyelem is, megtörténik a kenyérszaporítás. „Pusztán a ti erőtök által nem megy, de nélkületek sem” – foglalhatnánk össze Isten üzenetét a történet kapcsán.

Ám fontos az is, hogy ez az isteni közbelépés miért történik? Ha ezt nem értjük meg jól, akár azt is hihetnénk, hogy Isten

A méltányos kereskedelemben forgalmazott kávé, teát, cukrot, rizst, kakaót, kézműves termékeket vásárolok meg.

A saját kezűleg készített ajándék több időt, kreativitást, nagyobb empátia-készséget igényel, és fennáll annak a veszélye, hogy nem sikerül olyan „tökéletesre”, mint a bolti ajándék. Viszont sokkal személyesebb, közvetlenebb és egyedibb lehet az ajándék, és jobban védhetjük vele a környezetünket, lelki világunkat, érzelmeinket.

„majd úgyis megvéd” minket az általunk okozott ökológiai válság következményeitől; nem kell lemondani igényeinkről, megszokott kényelmünkről: mennyei mentőövként, mint a kenyérszaporítás, jön majd az átlaghőmérséklet-csökkentés, az édesvízkészlet-szaporítás.... Csakhogy a történetben nem *igényekről*, hanem *szükségletekről* van szó. Nem a tömeg kezdi követelni az ellátást, hanem Jézus az, aki gondol arra, hogy az őt hallgatóknak kenyérre is szükségük lesz, különben nem fog célba érni szívükben a szeretet igéje. Mások szükségleteinek tisztelete és szem előtt tartása pedig a szeretet törvényének egyik legelemibb megvalósítási módja...

A társadalmi igazságosság az evangélium fényében éppen ezt jelenti. A jézusi modellt alapul véve szolgálhatjuk igazán a *közjót*. Krisztus tanítványainak ma is érzékenyen meg kell különböztetniük az igényeket a szükségletektől. Sokrétűen alkalmazniuk kell erre az „arany szabályt”: amit szeretnéd, hogy veled tegyenek, tedd azt te is másokkal. Azután oda kell figyelniük a kicsinyekre, akik közül a „legkicsinyebbek” azok a jövő nemzedékek, akik még meg sem születtek. Az ő szükségleteiknek kell a legnagyobb tiszteletben állniuk, ami azt jelenti, hogy a legkevésbé sem szabad kockáztatni az ő életfeltételeiket azzal, hogy mi fenntarthatatlan életmódunkkal előre elhasználjuk azokat.

Nem vásárolok, hanem saját kezűleg készítek ajándékot.

Az elektronikai és számítástechnikai eszközök gyors avulása miatt egyre növekszik a veszélyes hulladék mennyisége. Ezek az értéktelenné vált eszközök gyakran a kommunális hulladékba kerülnek, és a bennük található veszélyes anyagok a csapadékvíz hatására kimosódnak és a talajba kerülnek, vagy égetés során a levegőbe jutnak.

Jézus a tanítványok gondolkodását a történetben átformálja „a másik feltételezett igényeit látva aggódva védekezünk” mentalitásából „a testvér szükségleteit látva Krisztusban bízva osztozunk” felé. Hozzányúlhat az én gondolkodásmódomhoz is?

Csak olyan háztartási eszközt/elektronikai cikket/ruhát/cipőt/stb veszek meg, amire valóban szükségem van.

A fejlett országokban a szemét több mint öt százalékát teszik ki a kidobott számítógépek, mobiltelefonok és elektromos berendezések. Az USA-ban évente 14-20 millió számítógépet hajítanak ki. Európában az e-hulladék mennyisége nő a leggyorsabban: tömege csak Nagy-Britanniában évi egy-millió tonna.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus! Tanítványaidhoz hasonlóan sokszor mi is kételkedve fogadjuk azt a megbízatást, amit te ránk ruházol.

Bocsásd meg, amikor csak a tehetetlenségünket hozzuk eléd, és nem bízunk a te hatalmadban, a te erődben és kegyelmedben.

Szentlelked által segíts osztozni, mások szükségleteit észrevenni, hogy így töltsük be a szeretet igéjét.

Hálát adunk, hogy te közösséget vállaltál a világ kicsinyeivel, és ebben követhetünk téged! Ámen!

A mobiltelefonomat és minden elektronikai cikket addig használom, amíg működik, és amíg javítható. Nem cserélem le például a divat kedvéért.

Miközben világszerte egyre szűkösebb és drágább az élelmiszer, tonnaszámra romlanak meg az áruk a nem megfelelő csomagolás és szállítás miatt. Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének becslései szerint az élelmiszer fajtájától függően a veszteség 20–75 % között van, és összességében meghaladja az évi egymilliárd tonnát.

„Az előttünk álló nagy kihívás, amelyet a jelen globalizációs korszak fejlődéssel kapcsolatos problémái még ki is éleztek, amelyet a gazdasági-pénzügyi válság még sürgetőbbé tett, éppen azt igazolja mind a gondolkodás, mind a magatartás számára, hogy nem csupán a társadalometika olyan hagyományos alapelvei nem homályosulhatnak el, mint az átláthatóság, a tisztesség és a felelősség, hanem a kereskedelmi kapcsolatokban az ingyenesség elve, az ajándékozásnak, mint a testvériség kifejeződésének logikája is megtalálhatja a maga helyét a normális gazdasági tevékenység keretében, s meg is kell azt találnia. Ez jelenleg az ember igénye, ám maga a gazdaság logikája is ezt az igényt diktálja; egyszerre a szeretet és az igazságosság igénye.”

(Caritas in Veritate kezdetű enciklika, XVI. Benedek pápa, 2009)

Nem vásárolok nagy bevásárlóközpontban. A kisebb boltokat, lehetőleg hazai üzletláncokat részesítem előnyben.

Történelmünk során, nehéz helyzetekben mindig vidéki gyökerekből táplálkozva, a falusi közösségek erejére támaszkodva tudott megújulni a magyar társadalom. Ma Magyarországon a 10 évvel ezelőttihez képest a mezőgazdaságban tevékenykedő gazdasági egységek száma több, mint 1/3-ával, a regisztrált gazdaságoké pedig 1/5-ével csökkent.

Szeptember 28. szerda

Szent Vencel vértanú

907-ben Csehországban született, apja Vratislav, a cseh törzsek második keresztény fejedelme volt. Gondos keresztény nevelésben részesült. Tizenhat évesen vette át a hercegség vezetését, sok nehézség közt terjesztette a hitet. Állandó küzdelmet kellett vívnia a pogány főurak ellen. Igyekezett fegyelmezett, adakozó, imádságos ember lenni. Tudott latinul és görögül is, feljegyezték róla, hogy – korában nem általános buzgósággal – a Szentírás több részletét szó szerint megtanulta. Templomokat építtetett, környezetébe szerzeteseket gyűjtött. 935-ben cselszövés áldozata lett: vallásos ünneplésre hívták, de a templom előtt öccse, Boleszláv vezetésével megtámadták, és a bérgyilkosok végeztek vele. Kezdetől fogva vértanúként tisztelték. Csehország védőszentje.

A társadalom sokszor érzéketlen, sőt ellenséges a hitből fakadó életformával szemben. Akár vértanúsághoz is vezethet következetesen kiállni az evangélium életet és közösséget elrendező ereje mellett. És mégis: nekünk a világ ellenében is a világért, a társadalom meg nem értése közepette is a társadalmi igazságosságért kell élnünk. Nem magunkért vagyunk keresztények, hanem a világ megváltá-

Csak helyi terméket vásárolok. (www.egyhaztaji.hu)
Ma csak helyi termelőtől vásárolt alapanyagból készíték ételt.

Az UNICEF 2005. évi jelentése szerint a világon több mint 1 milliárd gyermek él szegénységben. A világon minden második gyermek hiányt szenved az élethez és a fejlődéshez szükséges alapvető dolgokban: tiszta ivóvízben, megfelelő táplálkozásban, gyógyszeres segítségben, oktatásban és lakhatásban.

sáért megtettesült Krisztus testének lettünk tagjai a keresztségben. Otto Dix (1891-1969) „A gyufaárus” (1920) című festményén egy hadirokkant látható, aki gyufát árul. A német expresszionista festők képein vissza-visszatérő téma az első világháború annak minden következményével együtt. Otto Dix különösen sok alkotást szentelt ennek a témának. A képen látható szívfacsaróan nyomó-

Egy órát a gyermekemmel/unokámmal/ismerős vagy rokon kisgyerekkel töltök, és közben csak rá figyelek.

Az UNICEF 2005. évi jelentése szerint több mint 1 milliárd gyermek – a világon minden második gyermek – él szélsőséges nyomorban, illetve szenved a háborúk vagy HIV/AIDS-járvány következményeit. 640 millió gyermeknek nincs tető a feje felett, 400 millió nem jut egészséges ivóvízhez, 90 millió pedig súlyos mértékben rosszul táplált.

rult alaknak se keze, se lába, a vakok szokásos fekete üveges szemüvegét viseli, szájában fogat is csak egyet-kettőt látunk. Sapkája alapján a tengerészetnél teljesíthetett korábban szolgálatot. A háborúba belerokkant német nemzet, sőt, az egész európai kultúra jelképének is tekinthető a hadirokkant figurája. Ezen a képen a hadirokkant megpróbál – abszurd helyzete ellenére is – „hasznos tagja lenni a társadalomnak”: nem koldul, hanem árusít. A képen az ő megrendítő figurája mellett jobbról és balról részvétlenül, közönyösen elhaladó – az öltözetük és cipőjük látványa alapján – jómódúnak mondható emberek lábait látjuk. A gyufaárus előtt megállva pedig egy tacszó levizeli őt. Kiáltó társadalmi ellentéteket mutat meg a művész szegények és gazdagok között? A társadalmi igazságosság után kiált? Ez a kép sokkal több ennél.

A festő egyetlen pillanat bemutatásán keresztül egy egész civilizáció tragédiáját tárja elénk. Hiszen bármelyikünk ülhetne ott a gyufaárus helyett a járdán, hasonló állapotban, egy taposóakna miatt teljesen mozgás- és cselekvésképtelen állapotban, vakon. Szerencsénk volt, hogy mi megúsztuk, mert nem azon a fronton harcoltunk, nem abban a seregben szolgáltunk, vagy még nem voltunk hadkötelesek, vagy még meg sem születtünk.

De mi vagyunk rajta ezen a képen, ez a mi kultúránknak, a mi Európánknak, a mi civilizációnknak a látletele.

Tájékozódok a közelemben a gyermekek étkeztetésével, jóllétével, felzárkóztatásával foglalkozó szervezetekről, és ha tudom, segítem őket.

Az emberi izomteljesítmény egy munkaóra alatt mintegy 80-100 watt. Egy laptop szövegszerkesztés közben óránként 20 wattot fogyaszt, ami annak felel meg, mintha egy rabszolgát tizenkét percig dolgoztatnánk. Egy mosógép fogyasztása 800 watt, ami egy óra alatt nyolc-kilenc rabszolga munkájával egyenértékű.

4.

*Van itt egy gyermek, akinél van öt árpakenyér és két hal,
de mi ez ennyinek? (Jn 6,9)*

A gyerek, a kenyér és a hal különbözőképpen ugyan, de mindhárman az élet szimbólumai. A bizonytalankodó tanítványok már túlvannak a kezdeti zavartságukon és körülnéznek, miből is lehetne enni adni ennyi embernek. Öt kenyér és két hal talán, ha egy családnak elég, de összesen ennyiről tudnak a közelben. Ezek már a jövő felé tett lépések... Nem érhető még pontosan, hogy mit tud ezekkel tenni Jézus, de most ilyesmire van szükség. A rengeteg ember megetetésének módja még nem tűnt fel a látóhatáron, de már kezdik használni saját képességeiket, gondolkodnak a lehetséges lépéseken, cselekvési mintákat keresnek az ismeretlen helyzetben. Mindezt azért, mert – ha ellenkezik is ez pillanatnyi ismereteikkel, – bíznak Jézusban.

6,966,074,964. Ennyien éltek a világon, amikor belekezdtem a mondat írásába. Ma estére százezerrel többen leszünk. Fogyasztási szokásainkra csak az elmúlt egy-két évtizedben és csak nagyon kis mértékben mondhatjuk, hogy itt-ott kezdenek tudatossá

Lecserélek a lakásban/gyülekezetben egy hagyományos égőt energiatakarékosra.

Egy kiskategóriás autó hozzávetőleg 60 kilowattot fogyaszt országúton óránként, ami 75 rabszolga munkáját emészti föl. 2008-as adatok szerint úgy él egy magyar ember, mintha egész éven át száz rabszolgája lenne.

válni. Amíg a környezetkímélés egyben pénztárca-kíméletet is jelent, megpróbálunk ösztönösen elboldogulni. Ahol a környezetvédelem egészségvédelemmel is jár, ott a közelmúltban felfuttatott egészségipar jóvoltából már többen odafigyelnek. Nagyon kevés esetben látunk viszont példát arra, hogy a környezetet ne végtelenül kiszípolozható erőforrás-nagybácsiként kezelnék, legyen akár dúsgazdag, mint az erdőkkel, vizekkel dúss területeken, akár leromlott, elszegényedett állapotú, mint Kelet-Afrikában vagy az egyre gyorsabban „fejlődő” távol-keleti országokban. A gazdag országok lakói hozzászoktak, hogy a technikai és technológiai felfedezésekkel „minden” megoldható. Három dolog már jól látszik ezzel kapcsolatban. A felfedezések nem érvényesülhetnek szabadon, fogva tartják őket az emberi kapzsiság különféle formái. A „felfedező tehetségünk” az erőforrások kimerülésével párhuzamosan, folyamatosan csökken. Végül, hogy amit behozunk a technológián, azt kapzsiságunk vagy kényelmünk miatt mindig elvesztjük a fogyasztás emelkedésével.

A környezetemben úgy hangoljuk össze az autózást, hogy többen utazzunk egyszerre.

Ma Magyarországon a legtöbb helyen ivóvízben fürdünk, pedig a Föld vízkészletének csupán 0,7 %-a fogyasztható. Egy amerikai ember napi átlagos vízfogyasztása 550 liter, egy magyar emberé 150 liter, egy afrikai emberé 4 liter. Egy gyors zuhanyzással akár 50-100 liter vizet is meg lehet spórolni.

Mi lesz a gyerekeinké, milyen lesz a jövő? Nagyrészt mi döntjük el a választott gondolkodási és életmintákkal. Amíg napi választásainkat a Gondviselésben betöltött szerepünk keresésének tudatában tesszük meg, van rá okunk, hogy reménnyel gondoljunk a jövőre.

Ma 1 perccel kevesebb ideig zuhanyzom.

Vízet nagyon sok területen használnak: például egy farmernadrág előállításához több, mint 7000 liter vízre van szükség, egy hamburger elkészítése pedig 24 liter vizet igényel. Az ivóvíz hiánya jelenleg az egyik legnagyobb probléma. Naponta 6000 kisgyerek hal meg ivóvíz hiánya miatt a Földön.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus! Hálát adunk, hogy felhasználod a mi képességeinket, gondolkodásunkat, tetteinket ennek a világnak a megváltoztatásában.

Köszönjük, hogy minden körülmények között bízhatunk benned, minden helyzetben bölcsen vezetsz minket.

Bocsásd meg, amikor hanyagul megfeledkezünk teremtett világod védelméről, amikor önhitt módon azt képzeljük, hogy a pénzzel és a technikai tudással minden megoldható.

Szentlelked által segíts, hogy naponként a te életed követve éljünk, a te utadat járjuk, a te szemeddel tekintsünk a világra!
Ámen!

A mosó- és mosogatógépet csak teletöltve indítom el.

A számítógép, a tévé, a dvd-lejátszó, a telefontöltő készenléti üzemmódban is fogyaszt áramot. A készülékek teljes kikapcsolásával évente körülbelül 450 kg széndioxid kibocsátását előzhetjük meg. Segítséget jelenthetnek továbbá az egyre népszerűbbé váló újratölthető elemek és napelemes telefontöltők.

„A gondolkodás és a tudat egyértelmű megváltozására van szükség az egész társadalomban, de különösen a gazdaság, a politika és a társadalom felelős vezetőinek körében. Hosszú távú, valódi környezetbarát fordulat előidézéséhez a gazdasági és mindennapi élet terén olyan változásra van szükség, amelyet a Biblia nyelvén *metanoiának*, azaz a mentalitás megfordulásának nevezünk. Ezzel jelentős gyógyulást lehetne elérni, de ahhoz, hogy megvalósulhasson, szembe kell nézni kultúránk teremtményekkel szembeni eddigi ellenséges fellépésével és a teremtmények számára kedvezőbb felfogásokkal szembeni előítéleteivel is.”

(Nem túl késő még választ adni az éghajlatváltozásra,
Evangelische Kirche in Deutschland, 2007)

Használat után kihúzom a telefontöltőt a konnektorból.

A széndioxid-kibocsátás csökkentése mellett anyagilag is jól járunk, ha a monitort, a tévét, a zenelejátszót nem hagyjuk készenléti üzemmódban. Így évente körülbelül 20.000 forint extrakiadást spórolhatunk meg.

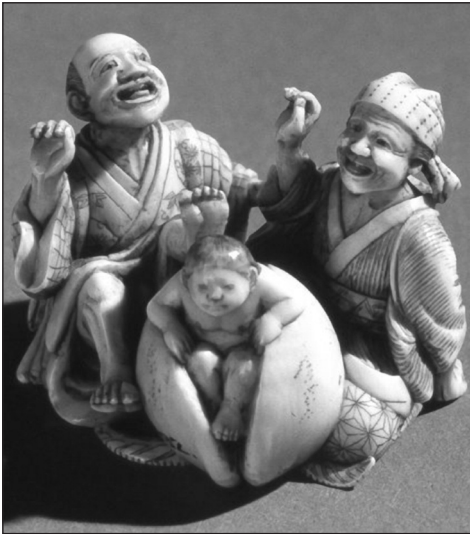
Szeptember 29. csütörtök

Szent Mihály, Szent Gábor és Szent Rafael főangyalok

A szent főangyalokat bibliai alapon ismeri és nevezi meg a keresztény hagyomány. Mihály – „Ki olyan, mint az Isten?” – az Úr ügyének védelmezőjeként, Gábor az Üzenet hírvivőjeként, míg Rafael Isten gyógyításának közvetítőjeként mutatkozik meg. Isten ereje nem „száll el” a világ fölött, hanem belép abba, és hatalommal formálja azt. Istennek fontos a világ: akarja, hogy Neki hódoljon, hogy megismerje őt, és hogy a bűnből gyógyulva Hozzá térjen. Isten terve a világról szent szeretet-terv. Ezt a tervet lehet szolgálni – akárcsak az Úrhoz hűséges angyalok –, és persze lehet ellene is cselekedni; mint ahogyan a természet harmóniáját is lehet hűségesen művelni, de rombolni is. Csak az egyik magatartás következménye az üdvösség, a másiké pedig a biztos kudarc. Keresztényként nem tehetjük meg, hogy nem állunk következetesen Istennek a teremtett világról alkotott terve mellé!

A tévét, a monitort készenléti üzemmódból is kikapcsolom.

Egy átlagos lakás széndioxid-kibocsátása 1 tonnával csökkenthető, ha télen 2°C-kal lejjebb, nyáron 2°C-kal feljebb vesszük a hőmérséklet szabályozót. A lakás hűtésében és fűtésében fontos szerepet játszhatnak a tudatos tervezés (például tornác kialakítása), valamint a lakást körülvevő fák.

Ez a 19. századi elefántcsont-faragás Japán egyik legnépszerűbb mitológiai alakját, Momotarót ábrázolja. A mítosz szerint Momotaro egy óriás barackban jött le a földre, melyet egy folyó partján talált meg egy idős, gyermektelen asszony, aki a ruhákat mosott a vízparton. Momotaro (nevének jelentése: barack-fiú) ez-

után elmondta nekik, hogy a mennyből jött le azért, hogy az ő gyermekük legyen. Ezen az idős pár fölöttébb örvendezett, s felnevelték a gyermeket.

A faragás a házaspárnak a gyermek megtalálása feletti örömét, és hálás tekintetüket ábrázolja. Ahogy az ember elnézi őket, arra gondol, bár minden megszülető gyermeket ilyen nagy örömmel fogadnának! Eric Berne szerint az ember egész életútját meghatározza, hogy várják-e a születését. Azt mondja: „nem árt, ha tud-

Télen 1°C-kal lejjebb veszem a hőmérsékletet a szobában.
nyáron kikapcsolom a légkondicionálót.

Egy átlagos lakás széndioxid-kibocsátása évente körülbelül 800 kg-mal csökkenthető a jó szigetelés biztosításával. Ezzel körülbelül 16 közepes méretű fa széndioxid-elnyelésének munkáját takaríthatjuk meg.

juk, vajon véletlenségből, szenvedélyből, erőszak vagy családolytán, esetleg pusztá belenyugvásból fogantunk.” Lehetséges, hogy nemcsak egyének életét, hanem népek, kultúrák sorsát, pályafutását is meghatározhatja az, hogy a szülő-gyermek viszonyról milyen eszményekben, mítoszokban gondolkodik?

Momotaro története nagyon népszerű Japánban. A szülő-gyermek, idősebb- és fiatalabb generáció viszonyára ad eligazítást, és most, 2011-ben, amikor a Fukushima-i Atomerőmű katasztrófája történt, és arról hallhattunk, hogy több száz nyugdíjas önként felajánlotta, hogy az erőműben dolgozó fiatalokat leváltja, hogy ne azokat károsítsa a sugárzás, el kell gondolkodnunk az égi ajándékként közénk jött fiú történetének üzenetén, melynek csak egy változata Momotaro története. Hiszen ezek a csodásan születő gyermekekről szóló történetek és mítoszok mind egy irányba mutatnak: Jézus Krisztus evangéliumi történetére, melyben ott a megoldás kicsik és nagyok konfliktusainak megoldásához, és újra egymásra találásukhoz. Hiszen Malakiás próféciája az ószövetségi könyvek utolsó soraként előkészíti Jézus Krisztus érkezését: „...Az Atyák szívét a gyermekekhez téríti, a gyermekek szívét az atyákhoz...” (Mal 3,24)

Ellenőrzöm, hogy az otthonomban és a munkahelyemen jól szigetelnek-e a nyílászárók.

A természetben az entrópia úgy működik, hogy a rendből lesz rendezetlenség, és a rendet csak a rendezetlenség árán lehet fenntartani. Az emberi társadalom évi több mint 12 milliárd tonna olaj-ekvivalens energia felhasználásával tarja fenn a struktúráit, s éppen ez az oka a környezet tönkretételének.

5.

***„Ültessétek le az embereket.” Nagy fű volt azon a helyen.
(Jn 6,10)***

A tanítói beszéd végén Galileában is vissza kell zökkenni a valóságba csakúgy, mint mindig. Visszhangoznak a Mester gondolatai Isten országáról: szavak, amelyek megérintenek, magával ragadnak, igazi élményt adnak – egy tiszta érzést és világos látást. A tanítás végén a hallgatók újra szembesülnek az itt és most kérdésekkel: ugyan mit tehetünk mi, mire kellünk mi Istennek? Porbanszületett porszemek vagyunk a globalizált, mindent felélő, habzsoló és szemetelő, éhező és pazarló, taposós világban. Ám történt ott még valami, még mielőtt mindenki szétszéledt volna saját gondolataival.

Leültették az embereket csoportokba (Lk 9,14). Rend formálódott a rendezetlenségből, irány alakult a kuszaságból. Mindenkire szükség van, és mindenkinek van egy helye. Jézus már az elején legyőzi a diabolikus kavarodást. Jézus az, akihez igazodva megáll a káosz elhatalmasodása. Hogyan is lehetne másképp, mint

A szobámhoz legközelebbi fát mindennap megfigyelem
legalább 10 percig.

Az ember, mint minden rendszer, akkor fogyasztja a legkisebb energiát, ha harmóniában van önmagával. A belső harmóniánk lelki, szellemi, érzelmi és testi létezésünk kvázi egyensúlya. Ez a harmónia egészségünk feltétele. Ha egészségesek vagyunk, akkor a legkisebb külső energiát használjuk; ám ha egészségünk megromlik, akkor sok energiát igénylünk.

megállni, leülni a saját helyünkre és figyelni arra, aki teremtette és fenntartja a világot? Így kezdődött el a kenyérszaporítás csodája.

Leültették az embereket a fűbe. Abban a fűben kell enniük, amely az állatok eledele. Nincs olyan csoda, és nincs olyan életre vonatkozó döntés, amely csak az emberre vonatkozik, és a teremtett világra nem: ugyanabban a természetben él ember, állat és növény. „Minden test csak fű, és minden szépsége, mint a mezei virágé. Elszárad a fű, elhervad a virág, ha ráfúj az Úr szele. Bizony csak fű a nép!” (Ézs 40,6–7). Krisztus az

Sétálok vagy futok 20 percet a közeli parkban/erdőben/folyóparton.

Az entrópia törvényének figyelembevétele a keresztényi létben a következő: a külső harmónia kulcsa az elfogadás. Ha küzdök minden ellen, amit el kellene fogadnom, akkor szintén sok energiát kell mozgósítani.

Élet kenyere, önmagával táplálja övéit, de nem feledkezhetünk meg azokról az élőlényekről, akikért felelősséggel tartozunk. Miután elmentek, eső jöhetett attól, aki enni adott, hogy felélessze a letaposott fűvet.

Leültették az embereket a földre. Az ötezres tömeg így – Reményik Sándor szavaival – „olyan egyszerűn, olyan igazán, túl bölcselkedésen, politikán, a puszta földön ülve” várta a csodát. Megszabadult mindenki attól, hogy a másikat eltiporva jusson előre, hogy első legyen, hogy lássa a látványosságot, hogy utat törjön magának, hogy többet birtokoljon, hogy közelebb lehessen, és hogy megragadja az Élet kenyerét. Üljön le mindenki, a kenyér oda fog érkezni! Jézus ezzel az utasítással összekötötte a hallgatóságot a földdel.

Úgy tapasztalták meg a kenyérszaporítás csodáját, hogy az, aki a földből vétetett, a földön ülve veszi magához azt, ami a földből nőtt.

Ma nem kapcsolom be a tévét, számítógépet.

A legszükségesebb zöldségek és fűszernövények megtermeléséhez akár 8m² kert, és napi 20 perc munka ráfordítása is elegendő.

A növények gondozása elmélyíti a természettel való kapcsolatunkat, kérdéseket vehet fel a többi emberrel való kapcsolatunkról, és új szempontokra világíthat rá Istennel való kapcsolatunkban.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus! Hálát adunk, hogy szavad ma is élő és ható, ma is magaddal ragadsz és tanítasz bennünket.

Köszönjük, hogy a kuszaságban világos látást, a rendetlenségben új életet ajándékozol számunkra.

Bocsásd meg, amikor megfeledezve küldetésünkről mi magunk is pazarlunk, habzsolunk, szemetelünk, törtetünk és mindent felélünk.

Szentlelked által segíts, hogy képesek legyünk megállni, lassítani, felvenni a te életritmusodat. Segíts nekünk megőrizni a teremtettség jó rendjét! Ámen!

A kertembe (vagy a lakásomban egy cserépbe) elültetek egy fűszernövényt, és mindennap gondozom.

Az ünnepnapok, jeles napok arra készítetnek minket, hogy időnként átgondoljuk mindennapjainkat, életvitelünket. Megvizsgálhatjuk helyünket a fogyasztói társadalomban, átgondolhatjuk döntéseinket a technológiai kultúrában. Segíthetnek, hogy megpihenjünk, s ha kell, újra kezdjük az első lépés megtételével.

„Keresztény meggyőződésemmhez tartozik, hogy szembe kell fordulnunk a határtalan és gátlástalan növekedés örületével. A szerény életforma és az alázatos valóságértelmezés új formáit kell megtanulnunk. Új tudat kialakításáról van szó, amelyet nem a pusztán anyagi fogyasztás és a források mértéktelen kihasználására épülő, növekedésbe vetett hit határoz meg. Az atomenergia felhasználása ezt a végzetes félreértést támogatja azzal, hogy azt a képzetet kelti, hogy nem kell törődnünk az energiával való takarékoskodás és a hatékony felhasználás kérdéseivel... Az atomreaktorok építésében nem látom a környezet védelméhez való hozzájárulást.”

(Gregor Maria Hanke OSB, Eichstätt-i püspök, 2010)

A naptáramban megjelölöm a környezetvédelemmel kapcsolatos napokat. Az ünnepnapokat pihenéssel töltöm, és ekkor a szabadba is megyek.

Ma Magyarországon közel tíz ökofalu található, amelyeket az ésszerű energiahasználat, kevés hulladék, a környezetért és a közösségért felelős működés jellemez. Az itt lakók úgy próbálják szervezni életüket, hogy harmóniában éljenek a természettel. Ezen települések jó példái a fiatal családok által újraalapított fenntartható közösségeknek.

Szeptember 30. péntek

Szent Jeromos áldozópap és egyháztanító

349 körül született Dalmáciában. Vallásos szülői nevelést és nagy műveltséget kapott. Rómában a katakombákban elmélkedett, majd érett korában megkeresztelkedett. Betegsége után két évig igen szigorú remeteéletet élt, és görögöt, hébert, valamint arámot tanult. 382-ben Rómában már papként lett Damaszus pápa titkára. Latin nyelvű szentírásfordítást kellett készítenie, később Betlehemben kolostort épített. A Születés Barlangja közvetlen szomszédságában élt, szentírásfordítását Vulgata néven ma is használja az egyház. Sok viszontagság ellenére töretlen szellemi erővel tevékenykedett, boldog halált ért 420. szeptember 30-án. A négy egyházatya egyike.

Az életszentség egyik szerény, ám áldott módja kortársaink szükségleteinek felismerése és szolgálata. Ez gyakran radikális döntéseket és lemondásokat is kívánhat tőlünk, ahogyan Jeromostól is. Felismert igazságokhoz igazítani életünket általában nem könnyű; sokkal könnyebb fordítva cselekedni, az ideológiákat igazítani kényelmünkhöz. De ki legyen úttörő a következetes magatartás terén, ha nem mi, keresztények, akiknek számára a felismert követendő igazság nem csupán emberi bölcsesség eredménye, hanem a kereszten és a feltámadásban igazolt krisztusi evangélium?

Tájékozodom a helyi környezetvédelmi problémákról, kihívásokról, kezdeményezésekről.

„A természet = teremtés. ... A természet és ember kapcsolatába ez a szemlélet bevonja Istent. Bár az Isten és ember, Isten és természet kapcsolata a Bibliában fontosabb, mint az ember és természet összefüggései, mégis, az utóbbi az előzőekből érthető. Ha a Biblia a természetet teremtésnek tartja, akkor a Teremtőről tesz bizonyosságot.” (Bolyki János: Teremtésvédelem. 1999.)

Ezen a képen egy 1111-ben befejezett, kézzel írt kódex egyik oldalának részlete, egy iniciálé látható. Nagy Szent Gergely „Moralia” című művének, Jób Könyve Kommentárjának szövegét tartalmazza, mely a maga idejében igen népszerű, sokat másolt könyv volt. A „Quia amici beati”, azaz „mert a boldog barátok...”

Elovasok egy környezetvédelemmel/teremtésvédelemmel kapcsolatos cikket/könyvet.

„A keresztény tanítás és a hitvallásaink azt mondják, hogy Isten teremtette a mennyet és a földet. Mi mégis figyelmen kívül hagyjuk ezt az egyházi év során.” (www.ecen.org)

kezdősor Q-betűjébe komponálva láthatunk két ciszterci szerzetest, amint együtt éppen fát hasogatnak. A farönk hosszanti, elvékonyodó része alkotja a Q betű nyúlványát. Mesteri kompozíció, mely az összetartozás, a barátság, a közös munka örömének és fáradságának élményét idézi meg. Az egymás felé hajló, egymás fejét érintő barátok alakja mintegy közre zárja, keretezi a közös munka terét. Az akkori bencés rend egyre inkább külső segítőkre támaszkodó életformájához képest a citeaux-i szerzetesség a teljes önellátásra törekedett, és arra, hogy egyáltalán ne szoruljon rá külső támogatásra. Azon a színvonalon éltek, amit saját erőből képesek voltak előteremteni. Európa akkor még teljesen vad, civilizációs behatástól érintetlen vidékeit keresték, hogy ott telepedjenek le, és teremtsenek maguk számára új életteret. A letelepedésnek, az otthonteremtésnek új eszményét hozták létre, melyben a szükségletek minimumára törekedtek, valamint az épített környezet és a természeti környezet harmóniáját igyekeztek megvalósítani, és mindez kiegészült az önellátáson alapuló gazdasági modellel. Példájuk ma újra igen aktuális: mind az önellátásra, mind a szükségletek minimumára, mind a természeti környezettel való harmóniára törekvés terén.

Interneten/újságban információkat keresek a Teremtés Hetéről.

„Minden falat, amellyel az ember táplálkozik, jel, ebben, ezzel és ez alatt a jel alatt pedig maga a kegyelem nyilvánul meg, amelyből az ember élhet, amely nélkül nem élhetne. Vajon az embernek a növények és állatok feletti szuverenitása nem abban jelenik-e meg minden másnál jobban, hogy a többi földi teremtménynél több megköszönivalója van?” (Karl Barth)

6.

Jézus pedig vette a kenyeret, hálát adott, és kiosztotta az ott ülőknek. (Jn 6,11)

Kézbe venni a kenyeret, felemelni, és hálát adni. Jézusi mozdulat. Olyan „klasszikus” jézusi mozdulatsor, amely olykor embereket segített a Mester felismerésére. Kézbe venni és Istennek hálát adni. Nem csak a kenyérhez nyúlhatnánk így. A teremtettség védelme azt jelenti, hogy az élet minden formájához úgy viszonyulunk, mint Jézus a kenyérhez.

Kezünkbe véve, vagyis nem hagyva, hogy felelőtlenségből, igénytelenségből, lustaságból szétszóródjon és romba dőljön mindaz, amiről Isten mindenek kezdetén kijelentette, hogy JÓ. (1Móz 1,1) A kézbe vétel a védelmező hozzáállásról, odafigyelésről, gondoskodásról árulkodik.

Felemelve, vagyis feltekintve az égre, Istenre, az Örökkévalóra. Az égre néző ember nem mond le a jövőről. A dolgainkat az Örökkévaló szemével látva, nem mondhatjuk, hogy nincs értelme a teremtésvédelem apró lépéseit elkezdeni: a keresztyének a reménység emberei, üdvösségünk reménységre szól! (Rm 8,24)

Hálát adok a teremtet világ szépségéért.

Az illegálisan vadászott madarak általában olyan énekesmadarak (pintyék, nádiposzták, pityer- és sármányfajok), amiket nemzetközi egyezmények és jogszabályok védenek. Ennek ellenére, a mediterrán konyhai élvezetek érdekében végzett törvénytelen csapdázás ökológiai katasztrófához vezethet.

Hálát adva, vagyis elfogadva, hogy minden, ami a föld színén létezik Isten alkotása és tulajdona. Az ember tehát nem tulajdonos, hanem megbízott. A teremtett valóság felett valójában csak gazdák vagyunk. A jó gazda ismertetőjele a hálaadás, mely elismerése annak, hogy „az Úr a föld és ami betölti, a földkerekség és a rajta lakók”. (Zsolt 24,1)

A kenyérhez másként is nyúlhatunk. Megmar-

kolni, kicsomagolni, és el-

fogyasztani. Ez a fogyasztói kultúránk mozdulata. Nincs gondos kézbe vétel, nincs égre tekintés, nincs hálaadás. Dolgainkból kimarad a felelősség, az Isten, azt hisszük csak mi vagyunk, birtoklunk, mindent kézben tartunk. Közben pedig elhasználunk, elfogyasztunk, mindent eltüntetünk, melynek végeredményeként

Ma megtanulok egy olyan egyházi éneket, amely Isten teremtését dicséri.

A „Zöld Biblia” szerkesztőinek célja az volt, hogy a Bibliában megjelöljék azokat a részeket, amelyek a teremtett világról, a Földünkről szólnak. Több, mint 1000 olyan verset jelöltek meg, amelyekben Isten teremtései – emberek, állatok, természet – elválaszthatatlanul összekapcsolódnak.

nem marad más, mint a csupasz földet markoló kezek, a csomagolóanyagok szeméttengerei, és a kiüresedett, elfogyott életek. Fogyasztói „kultúra”?

Jézus kezébe veszi a kenyeret, felemeli, és hálát ad. 2011-ben erre a szentségi mozdulatra már több alkalommal emlékeztettek a világ keresztényei. Januárban az Ökumenikus Imahéten a jeruzsálemi hívők mutattak rá a pünkösdkor megalakuló ösgyülekezet szentségi gyakorlatára, a házanként megtört kenyérré. Márciusban a Női Világimanap alkalmából a chilei keresztények irányították figyelmünket a kenyérszaporítás csodájára Jézus kérdésével: „Hány kenyerek van?” Megszentelt pillanatok ezek. Jézus mozdulatából tanulhatunk, a megtört kenyérben pedig vele lehet közösségünk.

Olyan részeket keresek a Bibliában, amelyek Istennek a teremtett világgal való kapcsolatáról szólnak.

Számos gyülekezeti, egyházi alkalmat követő szeretetvendégségen a kényelem játszik fontos szerepet: műanyag tányérokban eszünk, palackozott vizet iszunk eldobható poharakból, egészségtelen szörpöket, esetleg virslit fogyasztunk, s végül több zsák szemetet termelünk.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus! Hálát adunk, ahogy mindenben az Atyára mutatsz, felemeled a dolgainkat, az életünket és ezzel reménységet nyújtasz számunkra. Hálát adunk, hogy oda figyelsz a tieidre, védelmezel és gondoskodsz rólunk.

Szentlelked által segíts téled eltanulnunk ezt a mozdulatot, hogy felnézve az égre dolgainkat Isten szemével lássuk.

Bocsásd meg, amikor hálátlanul habzsolunk, és elfeledkezünk arról, hogy megszentelt életre hívtál el minket.

Szenteld meg életünket, mozdulatainkat, hogy jó gazdák lehessünk a teremtett világban! Ámen!

Szeretetvendégségre a saját tányéromat, poharamat viszem, s javaslom, hogy mindenki így tegyen. Csapvizet, teát, házi süteményeket fogyasztunk.

A Föld egyik legnagyobb területen előforduló gabonája a búza. Egyiptomban a régészeti kutatások során már a legrégebb emlékek között is találtak búzatermelésre utaló jeleket. Más leletek alapján tudjuk, hogy Törökország területén Kr.e. 6000-ben már termeltek búzát, és a magyarok a honfoglalás korában már szintén ismerték.

„A modern életvitel és az élelmiszer-fogyasztás mai formái komoly veszélyt jelentenek a jövőnkre nézve. Többek között napjaink nagymértékű húsfogyasztása járul hozzá legnagyobb mértékben az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásához, de az olcsó élelem előállításának is környezeti ára van. A talaj gyakran túlterhelt a túlzott vegyszerhasználat miatt, s így a biodiverzitás is csökken. Sok növény- és állatfajt a kihalás veszélye fenyeget az élőhelyük elvesztése miatt. A mezőgazdasági üzletágak energia- és vízigénye a jelenlegi kívánalmakhoz igazodva fenntarthatatlan. Továbbá az „ételkilométer” (mekkora utat tettek meg a tányérunkra kerülő étel összetevői összesen), a génmódosított élelmiszerek kockázata, az élelmezési bizonytalanság, és a húsfogyasztástól való nagymértékű függés mind komoly etikai kérdéseket vetnek fel minden egyház keresztényei számára.”

(Felhívás Európa egyházaihoz és keresztényeihez, European Christian Environmental Network, 2010)

Gyülekezetünk egyik tagjával beszélgetek az aratási hálaadó ünnepről.

1985-ben történt először Magyarországon, hogy a zöldmozgalmak a nyilvánosság elé léptek. Ekkor emelték fel szavukat a Szársomlyó-hegy megmentéséért. A hegynek ma az egyik felén a kétforintosról ismert védett magyar kikerics nyílik, a hegy másik fele sajnos hiányzik a bányászati ki-termelések miatt.

Október 1. szombat

A Gyermek Jézusról nevezett Lisieux-i Szent Teréz szűz és egyháztanító

A franciaországi Alençonban született 1873-ban. Külön pápai engedéllyel fiatalon lépett be a karmeliták lisieux-i kolostorába. „Mindenkinek a saját kis útját kell járnia.” – tanította. Eszerint mindenkinek a saját adottságait, körülményeit felhasználva kell az életszentség útján járni. 1897. szeptember 30-án halt meg. 1925-ben szentté avatták, majd rövidesen a missziók pártfogójává, 1997-ben II. János Pál pápa egyháztanítóná nyilvánította.

Egészen jelentéktelennek tűnő tettekkel, „kis úton” járva is lehet hatalmas dolgokat végbevinni, ha Isten jár velünk, mi pedig Ővele. A teremtett világ iránti felelősség terén sokszor talán könnyű elcsüggedni, ha azt látjuk, hogy az egyén hétköznapi, „teremtéstudatos” tettei milyen kis cseppet jelentnek a fenntart-
hatatlan nyugati életforma tengerében. Ha azonban meg vagyunk győződve arról, hogy a teremtett világ iránti elkötelezettség Krisztus evangéliumának hiteles, mai korhoz szóló értelmezése, vagyis ha tudjuk, hogy ezen az úton Isten akaratát követve járunk, akkor a mi „kis úton járásunk” sem marad hatástalan. Semmi nem vész kárba, mert mindent Isten tart a kezében.

Bibliaórán beszélgetést kezdeményezek a teremtésvédelem kérdéséről.

Az istentiszteleten Isten dicsőségét és kegyelmét ’ünnepeljük’. Ő hívott el bennünket a világ és a teremtés gyarapítására és védelmére; a jó rend megőrzésére.

A svájci századfordulós festő, Ferdinand Hodler (1853-1918) „Áhítat” című festménye képes arra, hogy azt az érzetet keltse bennünk, hogy mi magunk is részesei vagyunk a lelkész körül egybegyűlő hívek imájának. Az áhítat vagy istentisztelet az egyik legnehezebben ábrázolható téma a festészetben. Hodler maga is

A közösségemben kezdeményezem, hogy szabadtéren is tartsunk gyülekezeti alkalmakat.

„KérjeteK, és adatik nektek, keressetek, és találtok, zörgesetek, és megnyit-
tatik nektek.” (Mt 7,7)

„Az imádság nem változtatja meg Istent, de megváltoztatja azt, aki imád-
kozik.” (Søren Kierkegaard)

először egy egész más megoldású képet alkotott ebben a témá-
ban. Az „Ima Bern kantonban” című, nagyméretű vásznán egy
színpadias jelenetet látunk, szószéken álló, „Luther-kabátos” lel-
késszel, a padosrok előtt és között ünnepélyes tartásban álló gyü-
lekezeti tagokkal. Maga Camille Ferrier a Genfi Művészeti
Társaság elnöke biztatta arra Hodlert, hogy készítse el a kép má-
sodik változatát. Ez a magánhasználatra készült, kisebb méretű
alkotás olyan benyomást kelt, mintha egy spontán módon létre-
jövő eseménybe csöppennénk. A találomra felálló emberek cso-
portja ezt a benyomást kelti. Arkifejezésük is mentes a
színpadiasságtól. Mintha kissé meglepték volna őket azzal az
igénnyel, hogy imaközösségre hívják őket, de láthatóan az ima
nincs ellenükre, és részt is vesznek benne, mindegyikük a maga
sajátos módján, ki-ki maga próbálja elcsendesíteni más irányú
gondolatait, és követni az áhítat fonalát. A képen nyitott körben
álló emberek maguk közé hívnak. Az egész kép arra hív, hogy
ne kívülállók legyünk, hanem mi magunk is legyünk az áhítat ré-
szesei. A vallással, az egyházzal való találkozásunk legnagyobb
tétje, hogy képesek vagyunk-e kívülállókból résztvevőkké válni.
De földi életünk tétje is hasonló: ittlétünk során vajon hozzá-
adunk vagy csak elveszünk: gyarapítunk és fenntartunk, vagy csak
fogyasztunk?

Imádkozom az egész teremtett viláéért.

Hazánkban a szilárd hulladék 80%-át lerakókban helyezik el, kb. 6 %át pedig elégetik. Pedig a hulladéknak mindössze csak kb. 25%-a szemét. A Hulladék Munkaszövetség „Nulla Hulladék” programjának célja, hogy segítséget, jó gyakorlatokat, ötleteket, tudást, bátorítást nyújtson a változtatás elindításához, a szemléletmód megváltoztatásához.

7.

Szedjétek össze a felesleges darabokat, hogy semmi ne menjen kárba. (Jn 6,12)

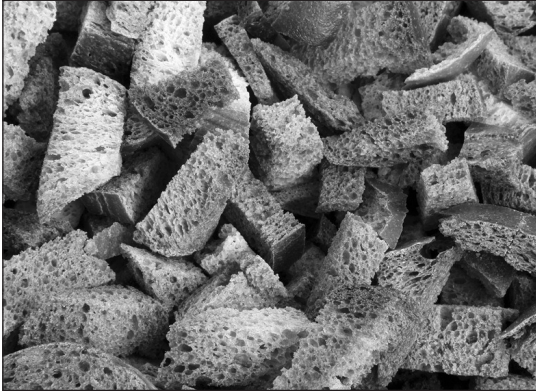
Öt árpakenyér, két hal, ötezer ember. Megtörtént a csoda: mindannyian ettek – és jóllaktak. Jól érezhetik magukat a tanítványok is: Jézus tanítása még betölti szívüket és gondolataikat, a Jézus által megáldott kenyér és hal még megtölti gyomraikat, a csodálatos történés még átjárja lelküket és értelmüket.

A történet elején még körültekintőek voltak: figyeltek a sokaság szükségleteire (Mk 6,36), és egy esetleges étkezés költségeire is (Jn 6,7). Vajon mi történhetett, hogy az ötezer ember megvendégelése után már fordul a helyzet, és Jézus tűnik körültekintőbbnek, s ő figyelmezteti követőit a felesleges darabok összegyűjtésére? Vajon az előbb még dénárokat számolgotó Fülöp nem veszi észre, mennyi kenyérdarab hever a földön? Vajon Jézus követése, szavainak értelmezése annyira leköti minden energiájukat, hogy a Jézus kezeiből kikerülő kenyér és hal egy része már feleslegessé válik?

Szelektíven gyűjtöm a hulladékot, beleértve az elektronikai cikkeket és a veszélyes hulladékot is.

A lakossági szilárd hulladék harmada papír, műanyag, fém vagy üveg, így a szelektív hulladékgyűjtéssel ez újrahasznosítható. További 40 százalék szerves hulladék, vagyis komposztálással ez a mennyiség is újrahasznosítható.

Milyen érzés lehetett Jézusnak a kenyérszaporítás után a földön látni a megmaradt élelmet? S másnap, amikor a sokaság kérésére

arról beszél, hogy ő az élet kenyere (Jn 6,35), vajon eszébe jut-e az, hogy a tanítványok előző nap még átnéztek a földre hulló darabokon, s feleslegesnek tartották azokat?

Egy idei felmérés szerint egy európai ember évente átlagosan 115 kilogramm élelmiszert pazarol el.

Vajon hány kosarat lehetne megtölteni 115 kilogramm élelemmel? Mi miért tartjuk ezeket feleslegesnek? S vajon hány kosarat lehetne megtölteni az évente kidobált ruháinkkal, mobiltelefonjainkkal, számítógép- és autóalkatrészeinkkel, s más termékekkel – csak azért, mert divatosabb és újabb fejlesztésű darabokra cseréljük le azokat?

Könnyen mondjuk azt valamire, hogy „felesleges”, „már nincs rá szükség”. Nagyon könnyen cseréljük le környezetünk elemeit

A szerves hulladékot komposztálom.
(Beszerzek vagy készítek egy komposztálóedényt.)

Az, hogy mindent elborít a szemét, hogy rengeteg a hulladék, már csak egy következmény. Fogyasztói szokásaink, szemléletmódunk zavaró, bántó következménye. Ha meg akarjuk szüntetni ezt az állapotot, a fogyasztási szokásainkon, anyagias, növekedés-orientált szemléletünkön kell változtatnunk.

folyton újabbakra. S a felesleges dolgok világának könnyedségében gyakran megkönyékez minket saját életünk súlytalanságának érzése is, s egyre gyakrabban találkozhatunk a felesleges ember életérzésével is társadalmunkban.

Jézus tanítványait a „felesleges darabok” összegyűjtésére utasítja, hogy azokból „semmi ne menjen kárba” (6,12). Mert miután mindannyian jóllaktak, ugyan „feleslegesek voltak azoknak, akik ettek” (6,13), de másoknak, vagy nekik más időben már nem lesz az. Jézus arra a szemléletre tanítja a vele élőket, hogy ne a pillanatnyi jóllakottság állapotában ítéljünk valamit túl könnyen feleslegesnek, hanem gondoljunk a közeli és távolabbi jövőre, a körülöttünk és velünk élőkre is.

Jézus számára éppúgy nem felesleges egyetlen meghagyott kenyérdarab sem, ahogyan az általunk „legszürkébbnek” vélt emberi életút sem. Neki gondja van arra, hogy az életünket tápláló élelemmel együtt egész életünket, s az egész teremtett világot is fontosnak tartsa, és ne hagyja kárba veszni.

Nekünk gondunk van-e rá?

Már nem használt, de még jó állapotú ruháimat, könyveimet, játékokat odaadom a rászorulóknak.

Egy négytagú család átlagosan 80 kg mosó- és tisztítószerrel használ évente. Nem szennyezzük a talajt és vizeinket, illetve nem károsítjuk egészségünket, ha – „nagyanyáink praktikáit” követve – olyan természetes szereket használunk mosáshoz és takarításhoz, mint például ecet, szódabikarbóna, citrom, mosószappan, mosószóda, borax.

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus! Hálát adunk, hogy számodra nincsenek felesleges életek. Te senkit és semmit nem hagysz kárba veszni.

Köszönjük, hogy fontos volt számodra ez a teremtett világ, amit az életed odaszánásával bizonyítottál.

Bocsásd meg, amikor erről megfeledkezve pazarolunk, szétszórjuk a felesleget, s nem vesszük észre azokat, akik sóvárogva várják az Isten fiainak megjelenését.

Szentlelked által formáld életünket, hogy áldásaidtól meggazdagodva mások szükségleteiről se feledkezzünk meg, s felelős munkatársaid lehessünk a teremtettség megóvásában! Ámen!

Természetes anyagokat, vagy lebomló, környezetbarát tisztítószereket használok mosáshoz és takarításhoz.

A szelektíven gyűjtött papír között a legnagyobb mennyiséget a kartondobozok, csomagolóanyagok, és a – többnyire kéretlen – reklámanyagok teszik ki.

„Szeretnénk nektek elmondani, hogy az Egyház rendelkezik a fogyasztás kultuszának ellenmérégevel – ez az aszkézis. Míg a fogyasztás – zsákutca (hiszen az életnek nincs benne értelme), addig az aszkézis – út (hiszen a valódi élethez vezet).

Az aszkézis célja nem az élvezetről való lemondás, hanem az élet mélységgel és tartalommal való megtöltése. Hasonlít a sportoló edzéséhez, amely elvezeti őt az érem megszerzéséhez, ez az érem pedig semmi más, mint a halált legyőző élet, a szeretettel gazdagított élet. Az aszkézis a felesleg rabságából a szabadságba vezető út. Azon rabságból vezet ki, amely nevetség tárgyává tett ma bennünket.”

(A Görögországi Orthodox Egyház Szent Szinódusa, 2011.)

Nem csomagolom be az ajándékokat, vagy kreatív módon textiliába, konyharuhába, vászonzsákba rejtem. (Végső soron újrapiapírt használlok.)

Néhány hulladék lebomlási ideje: papír: 2-5 hónap, pamutruha: 1-5 év, tejesdoboz: 5 év, hagyományos nejlonzacskó: 10-100 év, konzervdoboz: 50-100 év, sörösdobozok műanyag karikája: 450 év, zöld üveg: 1 millió év, műanyag flakon: soha.

Október 2. vasárnap

Eltelt egy hét, s az egykori és mai szentek – a hit hősei és a mi magunk – tanúságtételét összefoglalva a liturgiában újra Krisztus közvetlen ünnepléséhez térünk vissza, aki maga a Szent, s akiben szent közösséggé lehetünk. Ma a szőlőmunkások példabeszédén (Mt 21, 33-43) keresztül tanít saját sorsáról, s a miénkről is. Ünneprontó? Kicsit az, amikor saját küldetésének földi szemmel nézve kudarcos esélyeiről beszél. Valójában sokkal inkább a természetet átjáró, más logika szerint működő és mindig győztes természetfölöttire, az Atya szeretetére akarja felnyitni szemünket. Önmagára, a szegletköre mutat, akivé az emberi elképzeléseket és tervezgetéseket messze felülmúló módon, az Atyával egységben és a Lélek erejében lesz. A Teremtés Hetét lezárva (és két nappal Assisi Szent Ferencnek, a teremtett világ iránti szeretet nagy tanújának ünnepe előtt) talán a magunk törekvéseit is azzal a kérdéssel nézzük: történt-e valami, változott-e bármi ünneplésünk által? A mai vasárnap arra figyelmeztet: a szőlőskert művelőinek hűtlenségén és mesterkedésein túl, a magát örökösnek vélő ember látszólagos kudarca ellenére a szőlőskert ura és művelője Isten. A gyümölcs mégiscsak megterem, s Ő az, aki megérleli a termést.

Csak minimálisan becsomagolt árut vásárolok. Vásárláskor nem kérek (nem fogadom el a) nejlonzacskót.

Egy esővízgyűjtő rendszerrel a háztartásban és a kertben felhasznált ivóvíznek az ötven százalékát tudjuk megtakarítani. Az esővíz használata nem csak gazdaságos és környezetbarát megoldás, de a legújabb kutatások szerint szervezetünk számára is egészségesebb a használata.

Friedrich Stowasser (1928-2000) – alias Hundertwasser, a Bécsi születésű avantgárd művész 1973-ban Új-Zélandra utazott, ahol az ország északi szigetének egyik eldugott csücskében megvásárolt egy tehenészgazdaságot. A domboldalakra – melyeken addig teheneket legeltettek – 60000 különféle fafajt ültetett el, melyeket a helyi faiskolában vásárolt. Szomszédait is meggyőzte arról, hogy segítsenek neki megvalósítani „hét látomását az édenkertről”, a monokultúra szöges ellentétéről. Az épületek tetejét földdel borította, és bevetette fűmaggal. A tetőn napelemeket is elhelyezett, azok szolgáltatják az áramot a rádióhoz, lemezjátéshoz, a belső világításhoz és a meleg vízhez. Esővízgyűjtő gondoskodott arról, hogy a vízfelhasználás a lehető legkisebb legyen. Humuszvéccé és fürdőszobai, illetve konyhai növényi tisztítóberendezés (szittyó) szolgált arra, hogy a víz megtisztítva kerüljön vissza a talajba. A gazdasági épületek egyikének megvilágítását úgy oldotta meg, hogy a helyi kocsmából elkérte az üvegpalackokat, és a fűrészporból készült oldalfalba ragasztotta őket. Mindebben a leginkább figyelemre méltó az esemény dátuma: 1973! Hundertwasser messze megelőzte korát a környezettudatos életforma kialakításában. Akkor még senki másnak nem jutott eszébe, hogy a kidobásra szánt üvegpalackokat fel lehet használni arra, hogy egy gazdasági épületnek ablaka legyen.

Összegyűjtöm az esővizet, azzal öntözök.

A mai napig egyetlen kutatás sem tudta egyértelműen kizárni a mobiltelefonoknak az emberi szervezetre gyakorolt negatív hatásait. Használatukkor társas kapcsolataink közvetlenebb, személyesebb módjait is érdemes végiggondolni.

Az avantgárd művészt sokan bírálták abban az időben különcnek ható alkotásai, újításai és életformája miatt. Pedig az idő őt igazolta. A hegyi beszédben Jézus ezt mondta: „Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet.” (Mt 5,5) Az eredeti szövegben a szelídre használt szó jelent még lágyságot, enyhülést, megbékülést és csendességet is. Akik a föld számára igyekeznek minél enyhébb, a lehető legkisebb, leglágyabb környezeti terhelést okozni, azok öröklik a földet. Ezt nemcsak egyfajta „vallásos” meggyőződés mondatja velünk, hanem a lehető legracionálisabb belátás is.

Ma nem hívok fel senkit a mobiltelefonomról.

Igehirdetési előkészítő

Igehirdetési előkészítő – gondolatébresztő a textushoz

Amikor pedig jóllaktak, így szólt tanítványaihoz: „Szedjétek össze a felesleges darabokat, hogy semmi ne menjen kárba.” Összeszedték tehát, és tizenkét kosarat töltöttek meg az öt árpakenyérből való darabokkal, amelyek feleslegesek voltak azoknak, akik ettek. (Jn 6,12–13)

Nem tudjuk, hogy a tanítványok milyen érzésekkel tették meg az első lépéseket a tömeg felé a kiosztott darabokkal. Ők legszívesebben elküldték volna az embereket, de részesei lettek annak a csodának, amely a tömeget marasztalta és táplálta. Vajon milyen életérzéssel mentek most újra a sokasághoz, amikor nem osztani, hanem összeszedni kell? Hogyan élték meg azt amikor adtak, és hogyan, amikor gyűjtöttek? Melyik volt nehezebb?

Ötezer ember megvendéglése hatalmas feladat. Már önmagában az is nagy csoda, hogy Jézusnak ez sikerült. Ám a grandiózus

esemény után, amikor több ezer embernek adott enni Jézus, mi szükség van arra, hogy a tanítványok összeszedjék a maradékot?

- A felesleg összeszedése inkább hétköznapi dolog, amire a konyhában szoktunk figyelni, de nem egy felemelő csodatörténet után! Ugyanakkor ez a hétköznapiság és a maradékra való figyelés az, ami valóságossá teszi a csodát. A kenyér és a hal tört, morzsált és hullott, mert az emberek megosztották egymás között, asztalközösségben voltak egymással: nem egységcsomagokat kaptak az emberek. Jézus nem akarta otthagyni a felesleges darabokat, itt nincs pazarlás és szemetelés. Éppen a maradékok összeszedése az, ami Aranyszájú Szent János szerint a kézzelfoghatóságra utal: „Ez nem csak egy felesleges mutatvány volt, ahol az anyag nem létezett, nem csak illúzió volt, hanem valóságos ételből kaptak az emberek.” (NPNF IV,44). A valóságos morzsák összeszedése az, amely alátámasztja a történet szociális-diakóniai árnyalatú magyarázatait: Jézus törődött az éhező tömeggel, és tudatában volt a felesleges darabok értékének is.

- Az ötezer ember megvendégelésének története előképe az úrvacsorának: „Jézus pedig vette a kenyereket, hálát adott...” (Jn 6,11). Ugyanúgy a manna is előképe az úrvacsorának, több ponton is egybevág az ötezer ember megvendégelésével: mindkettő egy mennyei csoda folytán sok embernek ad táplálékot, illetve a manna is az Úr által adott kenyér volt (4Móz 16,15). Ám a maradékot tekintve kontrasztban áll ez a kenyér és a manna: a manna maradékát ugyanis nem lehetett összeszedni, mert megromlott. (4Móz 16,19–20) Valószínű, hogy a kenyérszaporítás e momentuma is már az Újszövetségre, az örök életre utal, és beágyazódik az egész 6. rész üzenetébe. Jézus az élet kenyere, akinél nem lehet megéhezni (Jn 6,35).

- A „semmi ne menjen kárba” igéje (apóleia, apollymi) többször (90, illetve 18 alkalommal) fordul elő az Újszövetségben. Az elveszettséget, a széthullottságot jelenti szó szerinti és teológiai értelemben, már az LXX szövegében is. (A Mk 14,4-ben szó szerinti értelemben a pazarlásra vonatkozik.) Az elveszett létre való fókuszálás Jézus küldetése, „mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet” (Lk 19,10). János ezt hangsúlyozza közvetlenül a kenyérszaporítás után is: „Annak pedig, aki elküldött engem, az az akarata, hogy abból, amit nekem adott, semmit se vesztsek el, hanem feltámasszam az utolsó napon.” (Jn 6,39) Lehet, hogy éppen azért kellett összeszedni a tanítványoknak a morzsákat, mert ez is jel volt, hogy megtapasztalják mit jelent megmenteni azt, ami elveszett?

- A tanítványok szedték össze a maradékot tizenkét kosárral. Szent Ágoston allegorikus magyarázatában különös jelentőséget kap a történet. Az öt árpakenyér a Tóra öt könyvét, a törvényt jelképezi, a két hal Krisztus papi és királyi tisztét – emberi és isteni természetét –, azt, aki feláldozza magát, és azt, akinek hatalma van csodát tenni. Jézus az, aki megtöri a kemény, héjas árpakenyeret, ahogyan megtöretik a teste – ezzel magyarázza és betölti a törvényt. A megtört kenyér sokasodik meg: megtört testével, halálával sokakért adja magát. „Mert amikor Mózes öt könyvét magyarázza, hány másik könyv titka töretik még föl?” (NPNF III,25) Ez azt jelenti, hogy az ötezer ember megvendéglése egy olyan kiindulópont, amely nem csak az ötezer emberre vonatkozik. Az ott hirdetett és megélt új szövetség túlmutat az esemény keletkezésén, és kiterjed az egész világra. Az ott megérett tanítás tovább él, és újabb lepleket távolít el

(2Kor 3,15). Ezeket a morzsákat a tanítványok szedték össze kosarakban, ők fogják tovább adni. Szent Ágoston szerint a tizenkét kosárban azok a töredékek vannak, amelyet az ottani ötezer nem vett magához. Csak a tizenkét apostol kapta meg, amelyből mi mindannyian, az egyház táplálkozunk.

Mindenesetre izgalmas kérdés, hogy mi lett az összegyűjtött maradékkal? Mit csináltak vele a tanítványok? A válasz a csoda felől nézve bizonyosan a jövőre mutat. A korai keresztyén közösségek is a jövőre mutató jelként értelmezték a kenyértöredékek összegyűjtését. A csoda kezdettől fogva erőteljesen az úrvacsora képéhez kapcsolódott, bizonyos ábrázolásokban csak a kenyér jelenik meg, a hal eltűnik. Az egyik legkorábbi keresztyén irat, a Didakhé úrvacsorai imádsága a kenyértöréskor a végidőkre utalva az egyház összegyűjtését látja a morzsák összeszedésében:

„Hálát adunk néked, Atyánk, az életért és tudásért, melyet kinyilatkoztattál nekünk a Te szolgád, Jézus által! Dicsőség néked mindörökké! Ahogyan e kenyértöredékek szét voltak szóródva a hegyeken és eggyé váltak összegyűjtve, úgy gyűljön össze egyházad királyságodban a föld határaitól! Mert tied a hatalom és dicsőség Jézus Krisztus által mindörökké!” (ÓI I,97).

Liturgiai elemek

Zsoltárrészlet, zsoltár-parafrázis

19. zsoltár 1-7

Az egek hirdetik Isten dicsőségét

A karmesternek: Dávid zsoltára. Az egek hirdetik Isten dicsőségét, kezének munkájáról beszél a menny. Nappal a nappalnak adja át e szót, éjjel az éjjelnek adja tudtul. Nincs szó és nincs beszéd, hangjuk sem hallatszik, mégis eljut hangjuk az egész földre, szavuk a világ végéig. Sátrat készített a napnak, amely mint vőlegény jön ki szobájából, örül, mint egy hős, hogy futhat pályáján. Elindul az ég egyik szélétől, átível a másik széléig, nincs rejtve melege elől semmi.

65. zsoltár

Hálaadás lelki és testi javakért

A karmesternek: Dávid zsoltáréneke. Téged illet a dicséret, ó Isten, a Sionon! Neked teljesítik a fogadalmakat. Te hallgatsz meg az imádságot, hozzád fordul minden ember. Erőt vettek rajtunk a bűnök, de te megbocsátod vétkeinket. Boldog, akit kiválasztasz, és közeledbe engedsz, hogy udvaraidban lakozzék. Hadd teljünk be házad javaival, templomod szentségével! Félelmet keltve, de igazságosan válaszolsz nekünk, szabadító Istenünk! Benned bízunk mindenki a föld széléig és a messzi tengereken, aki hegyeket hoztál létre erőddel, és hatalmat öltöttél magadra, lecsillapítottad a tengerek zúgását, hullámaik zúgását,

a nemzetek háborgását. Ezért félnek jeleidtől még a föld határain lakók is. Kelet és nyugat tájait ujjongásra indítod. Gondoskods a földről, megöntözöd, nagyon meggazdagítod, Isten patakja tele van vízzel. Gabonával látod el az embereket, így gondoskods a földről. Barázdáit megitatod, göröngyeit elegyengeted, záporosóvel porhanyítod, növényzetét megáldod. Megkoronázod az évet javaiddal, és nyomaidon bőség fakad. Legelők sarjadnak a pusztán, ujjongás övezi a halmokat. Nyájak lepik el a legelőket, a völgyeket gabona borítja, ujjonganak és énekelnek.

Az Úré a föld és ami betölti,
a földkerekség és a rajta lakók. (Zsolt 24,1)

A föld minden része szent.
Minden, ami a földön történik,
a föld gyermekeivel történik.

Tudjuk, hogy a föld nem hozzánk tartozik:
mi tartozunk a földhöz.

Tudjuk, hogy minden mindennel összekapcsolódik:
mint a vér, amely egyesít egy családot.

Tudjuk, hogy mindent, amit ezzel a szöveggel teszünk:
magunkkal tesszük.

Seattle Törzsfőnök, 19. század

Bűnbánati imádság

Istenünk,
többet használunk, mint ami a miénk,
ezért szenved teremtett világod.
A Föld raktárait ürítjük ki
a szegények és az elnyomottak kárára.
A fogyasztás rabjai vagyunk
és megvalljuk, hogy nem akarunk szabadulni fogságunkból.
A birtoklás által keresünk biztonságot.
Az utánunk jövőktől lopunk.
Tudjuk, hogy a Föld törékeny, de ez a tudás megbénít minket.
Megvalljuk, hogy tétlenségbe süllyedünk,
és nem is akarunk kikerülni belőle.
Elismerjük, hogy gyakran ismerjük az igazságot,
de nem akarunk tudomást venni róla.
Mivel nem akarunk elköteleződni,
ezért kiáltásaink nem is hihetőek.
Mivel nem akarunk a változás része lenni,
ezért másoknak kell kétségek között élni.
Mivel nem akarjuk megfizetni az új életmód költségeit,
ezért másoknak kell fizetniük az életük árán.
Reménykedünk az egységben, de nem teszünk érte semmit.
Értékeljük az irgalom és a szeretet példáit,
de nem követjük őket.
Istenünk, megvalljuk, hogy jól érezzük magunkat
a bűneinktől való szabadulás nélkül.
„A mélységből kiáltok hozzád, Uram, halld meg szavamat!”
(Zsolt 130,1k)

Norvég Egyház

Életadó Urunk,
a kifosztott Föld közepén
együtt sóvárgunk a teremtett világgal:
Könyörülj rajtunk!

Életadó Urunk,
a mérgezett víz mélyén
együtt sóvárgunk a teremtett világgal:
Könyörülj rajtunk!

Életadó Urunk,
a szennyezett levegő alatt
együtt sóvárgunk a teremtett világgal:
Könyörülj rajtunk!

Életadó Urunk,
a szeméthegek tetején
együtt sóvárgunk a teremtett világgal:
Könyörülj rajtunk!

Életadó Urunk,
egy világháború során
együtt sóvárgunk a teremtett világgal:
Könyörülj rajtunk!

Életadó Urunk,
mi, akiket a képmásodra alkottál, eltévedtünk,
és a teremtett világgal együtt sóvárgunk:
Könyörülj rajtunk!

Egyházak Világtanácsa

Hálaadó imádság

Urunk Istenünk, minden dolgok alkotója és fenntartója,
hálát adunk neked minden jótéteményedért,
és minden teremtményed iránt mutatott szerető gondoskodá-
sodért.

Áldunk az élet ajándékáért, hogy megvédesz minket,
hogy vezetsz minket, s hogy megmutatod szeretetedet rajtunk.
Köszönjük neked a barátságokat és a feladatokat,
a jó reményeket és az értékes pillanatokot,
az örömöket, amelyek felvidítanak;
és a próbákat, amelyek arra tanítanak, hogy benned bízunk.
Mindenekfelett hálát adunk neked,
hogy megismerhetjük Fiadat, a mi Megmentőnket,
és köszönjük Szentlelkedet, a Vigasztaló élő jelenlétét.
Mennyei Atyánk, tégy minket bölccsé mindezekben a dolgokban,
hogy jól éljünk ajándékaiddal,
s hogy hálát adjunk neked életünk minden napján.

The Book of Common Order

-

Te, aki a magaslatokat vízzel feded be,
aki a homokot határként helyezed a tengerhez,
és mindent fenntartasz:
a Nap énekli dicséretedet,
a Hold dicsőséget ad neked,
minden teremtmény himnuszt zeng neked,
Alkotójának és Teremtőjének mindörökké.

Keleti Ortodox Egyház

Hitünk megvallása

Nem vagyunk egyedül, Isten világában élünk.

Hiszünk Istenben,
Aki teremtett és most is terem,
Aki Jézusban, a testté lett Igében közénk jött,
hogyan megbékítsen és megújítson,
Aki bennünk és másokban is dolgozik
a Lélek által.

Istenben bízunk.

Arra hívtunk el, hogy egyház legyünk,
hogyan Isten jelenlétét ünnepeljük,
hogyan szeressük és szolgáljuk egymást,
hogyan az igazságot keressük, és ellenálljunk a gonosznak,
hogyan hirdessük a megfeszített és feltámadott Jézust,
bíráinkat és reménységünket.

Az életben, a halálban, és a halál utáni életben
Isten velünk van.

Nem vagyunk egyedül. Hála legyen Istennek.

United Church of Canada

Hiszünk

az egy Istenben, minden élet Forrásában,
az egész Föld és minden teremtmény Alapjában.

Csend

Ezért hiszünk

a földi élet jóságában,
minden rajta élő belső értékében,
az ember és természet kapcsolatában.

Csend

És hiszünk abban,

hogy Krisztusban megmutatkozott számunkra
az emberiség különleges feladata, mely szerint Isten képmását
hordozzuk
a Földért végzett munka és a Földről való gondoskodás során,
a Föld titkainak és erejének megértésére való törekvésünk
során,
a Föld minden gyermekének jólétét biztosító erők felhasználása
során.

Csend

És hiszünk abban, hogy

Isten Lelke

a Föld életére fogékony közelségbe vezet minket,
arra a szelíd, önzetlen és könyörületes életmódra,
amellyel a Föld békében örökölhető,

s amely által a Föld élete átalakul minden teremtmény számára,
hogy igazságosan osztozzunk adományain. Úgy legyen.
Ámen

*Indiai hitvallás. Forrás: Sinfonia Oecumenica, © Gütersloher
Verlagshaus, GmbH, Gütersloh 1998*

Áldás

Miként a levegő dicséretet énekel,
miként a víz a teremtés ezüstjében csillog,
miként az erdők a népek gyógyítására borulnak zöldbe,
úgy töltsse be Isten világossága és szeretete
szívünket, lelkünket és értelmünket.

Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat

Isten, aki a teremtés zenéjét szerezte,
aki a mező liliomait csodálta,
aki a káoszt renddé formálja,
vezessen minket életünk megváltoztatására, és
irányítsa az egyházat a teremtő Isten dicsőségének visszatükrözésére.

Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat

A Teremtés Hetével kapcsolatos információk, írások, ajánlott irodalmak és honlapok internetes oldalunkon találhatóak:

www.teremtesunnepe.hu

